

Nr. crt.	Cifra de afaceri	Număr de angajați	Profit
Drumuri și poduri			
1	OAȘ COM IMPEX S.R.L. (16,5 mil. lei)	STARBAC VEST S.R.L. (50)	HOLTEX GRUP INVEST S.R.L. (5,2 mil. lei)
2	MRC CULICI 2016 S.R.L. (16,2 mil. lei)	ALFA ROM S.R.L. (45)	OAȘ COM IMPEX S.R.L. (3,6 mil. lei)
3	ALFA ROM S.R.L. (14,9 mil. lei)	ROMSIM VEST S.R.L. (45)	NORD VEST BILIE CONSTRUCT S.R.L. (2,2 mil. lei)
4	HOLTEX GRUP INVEST S.R.L. (10,8 mil. lei)	MARI BRAV S.R.L. (39)	GRALDAC ANIANA S.R.L. (1,8 mil. lei)
5	MARI BRAV S.R.L. (9 mil. lei)	MRC CULICI 2016 S.R.L. (35)	ROSATT COMPANY S.R.L. (1,6 mil. lei)
6	EDILCOM S.R.L. (3,5 mil. lei)	EDILCOM S.R.L. (16)	EDILCOM S.R.L. (1,6 mil. lei)
7	FULGA DRUM CO S.R.L. (3,3 mil. lei)	PAROCAD S.R.L. (14)	PAROCAD S.R.L. (834.159 lei)
8	PAROCAD S.R.L. (1,7 mil. lei)	FULGA DRUM CO S.R.L. (14)	FULGA DRUM CO S.R.L. (742.713 lei)
9	EDL TRANSILVANIA HOLDING S.R.L. (1,5 mil. lei)	EDL TRANSILVANIA HOLDING S.R.L. (3)	EDL TRANSILVANIA HOLDING S.R.L. (530.129 lei)
Construcții hidrotehnice			
1	LESCACI COM S.R.L. (31,2 mil. lei)	LESCACI COM S.R.L. (154)	LESCACI COM S.R.L. (3,4 mil. lei)
2	BENY ALEX S.R.L. (25,1 mil. lei)	BENY ALEX S.R.L. (32)	VIDELI S.R.L. (545.360 lei)
3	VIDELI S.R.L. (11,7 mil. lei)	VIDELI S.R.L. (29)	BENY ALEX S.R.L. (513.141 lei)
4	HCI DAMS 2015 S.R.L. (1,4 mil. lei)	HCI DAMS 2015 S.R.L. (12)	HCI DAMS 2015 S.R.L. (395.456 lei)
5	HAMMER BUILDING S.R.L. (1,3 mil. lei)	HAMMER BUILDING S.R.L. (11)	ADE & NATY TEHNIX S.R.L. (368.136 lei)

Dinamica acestui sector în următorii ani, în condițiile în care nu se estimează o creștere a investițiilor în sectorul imobiliar de județ, va rămâne puternic influențată de volumul investițiilor publice realizate de autoritățile centrale și locale (drumuri, extinderi și modernizări rețele de utilități, construcție/ reabilitare clădiri de interes public etc.), respectiv de capacitatea firmelor locale de a contracta lucrări în zone din țară mai active din punct de vedere al dezvoltărilor private (de ex. București, Transilvania etc.).

Comerțul și serviciile

Deși comerțul are, la rândul lui, o lungă tradiție în zona județului Satu Mare, aceasta a scăzut ca importanță în perioada comunistă, când procesul de industrializare a fost principalul obiectiv.

După 1990, acest domeniu a revenit categoric în topul opțiunilor tuturor localnicilor care au dorit să aibe propria afacere, fiind astăzi sectorul economic cu cel mai mare număr de firme (după cele din domeniul construcțiilor), al doilea ca număr de angajați și de investiții (după industria prelucrătoare). În figura următoare este prezentată variația anuală a cifrei

de afaceri înregistrată de unitățile cu profil comerț și servicii din județul Satu Mare în perioada 2010-2020.

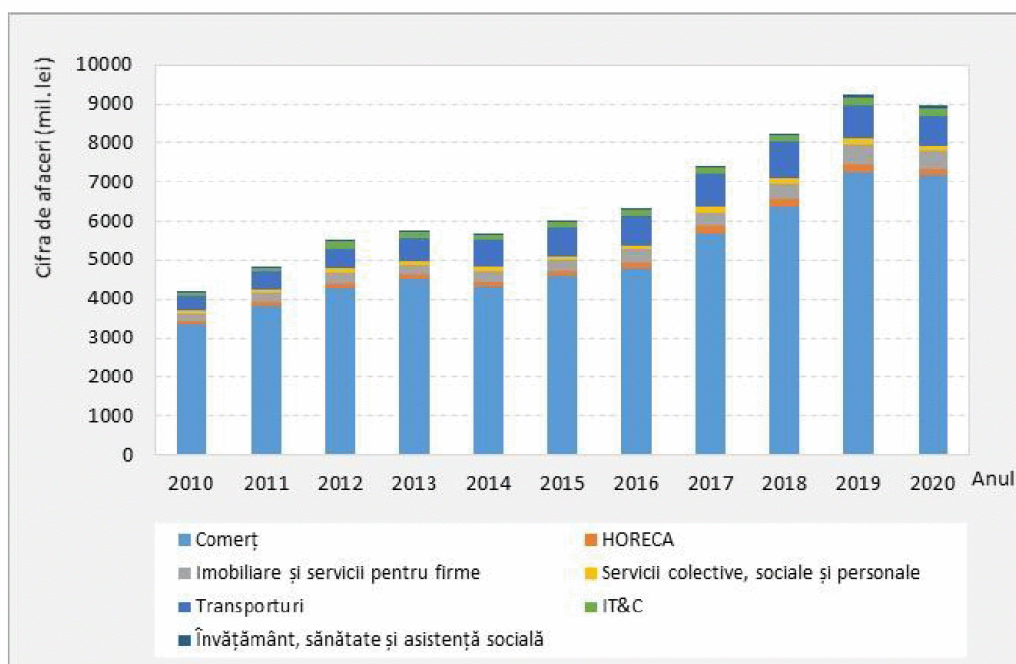

Figura 8.22. Cifra de afaceri a unităților cu profil comerț și servicii din județul Satu Mare în perioada 2010-2020. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

În pofida acestui interes ridicat din partea antreprenorilor, performanțele economice ale sectorului de comerț și servicii din județul Satu Mare rămân destul de modeste, în contextul în care majoritatea ramurilor (de ex. comerțul, alimentația publică, serviciile personale, sănătatea etc.) rămân strâns legate de puterea relativ scăzută de cumpărare a populației din județ, la care se adaugă și declinul demografic generat de migrație.

Dovadă în acest sens stă și faptul că exceptând ramura comerțului, care asigură nevoi de bază ale populației (de ex. aprovizionarea cu alimente), restul ramurilor de servicii au încasări și efective de personal modeste, deși în creștere în ultimii ani. Și în cazul acestora, dinamici mai bune sunt vizibile tot în cazul unor servicii de bază, cum este cazul celor de sănătate în sistem privat. În figura 8.23 sunt prezentate variațiile anuale ale numărului de persoane angajate în unitățile economice cu profil comerț și servicii din județul Satu Mare în perioada 2010-2020.

Cei mai mari agenți economici din județ cu activități în domeniul comerțului, după numărul de angajați, erau în anul 2020 următorii: Ardealul Trading SRL (107 angajați) și Everde SRL (24 angajați – comerț cu ridicata al cerealelor, semințelor, furajelor și tutunului neprelucrat), Group vest Motors SRL (25 angajați), Anvelo Satu Mare SRL (23 angajați – comerț cu autoturisme), Esedra SRL (51 angajați) și Comautoprest SRL (29 angajați – comerț cu piese și accesorii auto), Depozit FL SRL (34 angajați), Pinteia SRL (22 angajați – comerț cu fructe și legume), Bonvi Impex SRL (21 angajați – comercializarea cărnii și a produselor din carne).

În ramura serviciilor, se distingeau următorii angajatori mai importanți: Transurban S.A., Exclusiv LV SRL (transporturi rutiere de călători), Henrik Hansen SRL, Geo Sped SRL, MW Trade SRL (transporturi rutiere de mărfuri), Beta Security SRL, Fușle Security SRL (pază), Gold Casino SRL (jocuri de noroc), CBA Nord Vest SRL (servicii de depozitare), Gemelli Pizza e Pasta SRL, Zirmer BUD SRL (HORECA), SOLAREX SRL (alte activități recreative și distractive).

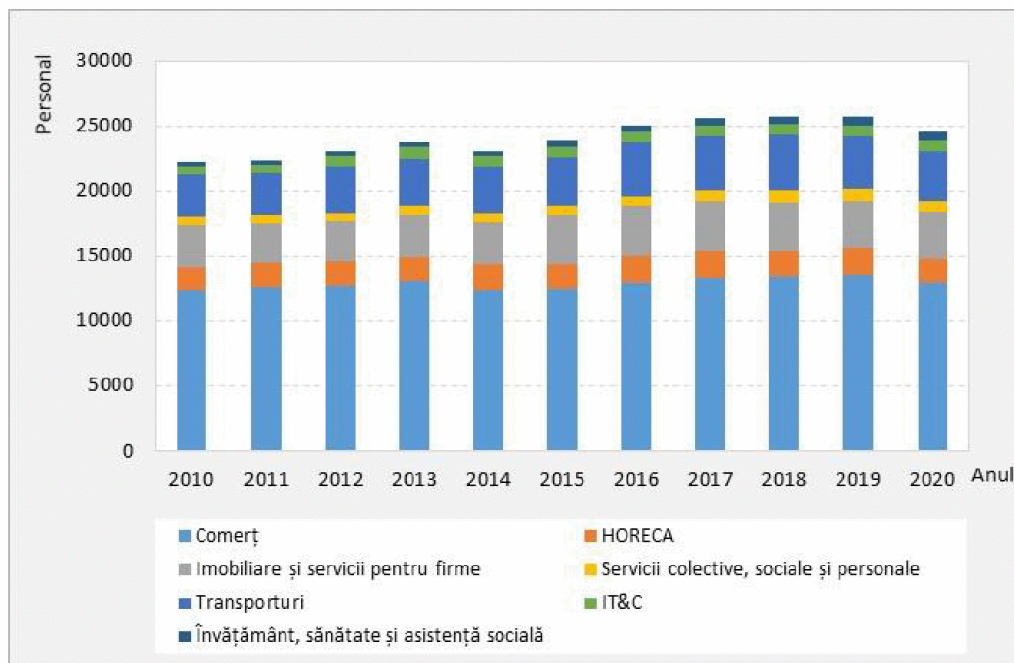

Figura 8.23. Efectivul de personal al unităților cu profil comerț și servicii din județul Satu Mare în perioada 2010-2020. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Dezvoltarea sectorului de comerț și servicii din județ va continua să se dezvolte, dar și să sufere modificări structurale, pe măsură ce cota de piață a marilor rețele cu capital străin crește continuu. Acest lucru va duce, cel mai probabil, la dispariția treptată a unor mici afaceri locale din domeniul comerțului. În plus, este vital pentru companiile locale să se extindă cu puncte de lucru și în alte județe cu putere de cumpărare mai ridicată.

8.4. Infrastructuri și servicii-suport pentru afaceri

Județul Satu Mare a înregistrat, în perioada 2010-2020, un nivel relativ redus al investițiilor private în industrie (342 mil. lei) comparativ cu celelalte județe din regiunea de Nord-Vest (locul 4 din 6 depășind doar județele Bistrița-Năsăud și Sălaj), reprezentând doar 12,4% din totalul investițiilor regionale din sectorul industrial (figura 8.24).

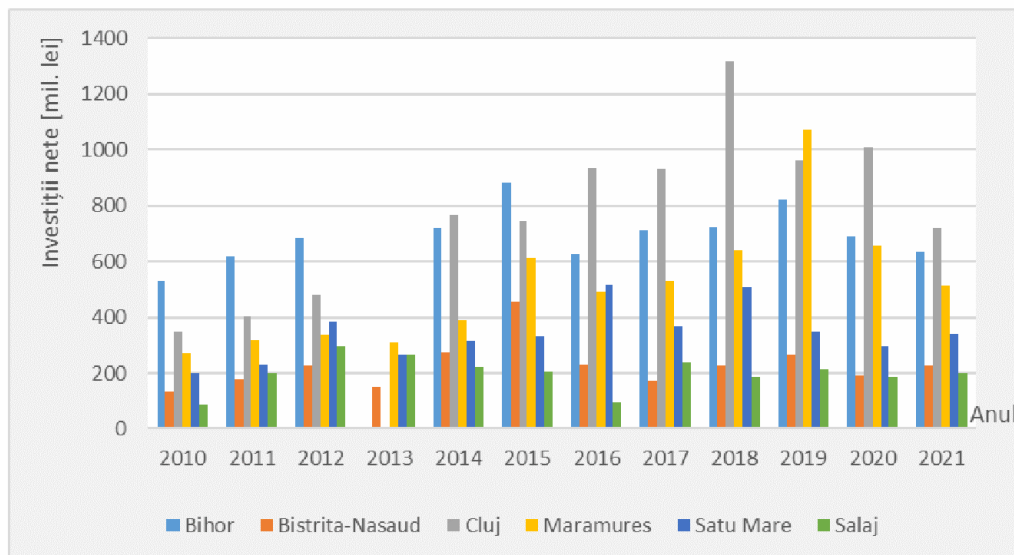

Figura 8.24. Volumul investițiilor nete realizate de companiile cu profil industrial în perioada 2010-2020. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Județul Satu Mare dispune de un parc industrial atestat – Parcul Industrial Schwaben Petrești, care oferă beneficii companiilor instalate acolo.

Parcul Industrial Schwaben Business Park Petrești are o suprafață de 11.886 ha și este situat pe teritoriul administrativ al comunei Petrești. Obiectivul a obținut titlul de parc industrial prin Ordinul MDRAP nr. 242/2015 și în conformitate cu prevederile Legii Nr. 186/2013 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale.

De asemenea, în municipiul Satu Mare se află un Centru Tehnologic de Inovare și Afaceri care funcționează în clădirea reabilitată a unei foste școli generale cu o valoare totală a proiectului de 3.916.551,92 lei. Centrul reabilitat cu fonduri europene dispune de o suprafață construită de 909,7 mp și 20 de locuri de parcare. Centrul Tehnologic, de Inovare și de Afaceri își propune să atragă firme care promovează inovarea, energiile regenerabile și protecția mediului înconjurător.

În municipiul Satu Mare funcționează și Centrul de Resurse CREST, care oferă consultanță firmelor din domeniul sănătății, educației, tineretului și din domeniul social. Misiunea Centrului este să contribuie la dezvoltarea strategică a actorilor sociali publici și privați prin servicii de instruire, consultanță, transfer de know-how și asistență tehnică.

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Satu Mare este cea mai importantă structură asociativă a mediului privat din județ, cu o istorie de aproape 100 de ani. Acesta furnizează pentru companiile pe care le reprezintă, dar și pentru cele terțe, diferite servicii-suport pentru afaceri, precum: consultanță și suport pentru înființarea de noi afaceri, eliberarea certificatelor de origine pentru exportatori, soluționarea prin Comisia de arbitraj a litigiilor comerciale, informare privind finanțările nerambursabile disponibile și oferirea de consultanță pentru accesarea lor, organizarea de cursuri de formare/ perfecționare, de misiuni economice, de pregătire de materiale de promovare a județului și a companiilor, de

menținere a legăturii cu ambasade, instituții de promovare a comerțului exterior, elaborarea topului anual al firmelor din județ și premiarea acestora etc.

Camera implementează, în perioada 2020-2022, alături de Camera de Comerț și Industrie a județului Szabolcs - Szatmár - Bereg (Nyíregyháza, Ungaria) și Asociația Camera Meșteșugarilor, proiectul “Intensificarea cooperării dintre Camera de Comerț și Meșteșuguri în vederea îmbunătățirii ocupării în județele Satu Mare și Szabolcs - Szatmár - Bereg” finanțat în cadrul Programului de cooperare transfrontalieră INTERREG V-A România-Ungaria, având un buget total de 1.413.969 euro. Obiectivul general al proiectului îl reprezintă îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere, ca rezultat al intensificării relațiilor de cooperare dintre organizațiile partenere, prin organizarea unor activități comune și stabilirea de noi contacte în domeniul economic. Printre altele, proiectul vizează: înființarea unui Centru de mobilitate transfrontalieră, care va oferi un loc real adecvat și, de asemenea, o platformă on-line în care angajatorii, angajații și solicitanții de locuri de muncă vor dobândi cunoștințe și abilități educaționale și profesionale pentru a depăși obstacolele mobilității către țara vecină; o bază de date on-line cu oferte și cereri de locuri de muncă; organizarea unor evenimente comune de promovare a oportunităților zonei transfrontaliere (activități de orientare profesională, târguri de locuri de muncă bilaterale, vizite de lucru transfontaliere), precum și forumuri care reunesc toate instituțiile interesate de pe piața muncii pe ambele părți ale graniței și organizarea unor serii de cursuri antreprenoriale și vocaționale pentru facilitarea accesului pe piața muncii din zona transfrontalieră.

8.5. Cercetare-dezvoltare-inovare

La nivelul județului Satu Mare funcționează o unitate de cercetare-dezvoltare cu profil agricol înființată din reorganizarea Stațiunii de Cercetare și Producție Pomicolă Satu Mare și a Stațiunii de Cercetare-Dezvoltare Agricolă Livada. Unitatea se află în subordinea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură “Gh. Ionescu Șişești”. Aceasta realizează cea mai mare parte din venituri din surse proprii (prin valorificarea de produse agricole, semințe etc.), respectiv prin accesarea unor fonduri guvernamentale și/ sau europene dedicate cercetării.

ADR Nord-Vest a actualizat Strategia de Specializare Inteligentă pentru perioada 2021-2027 (RIS 3). În cadrul acestui demers au fost deja colectate 146 de propuneri de proiecte pentru operaționalizarea strategiei, care pot fi finanțate din fonduri europene, în domenii precum agro-alimentar, textile și materiale noi, TIC, biotehnologii, energie și mediu, turism și sănătate, precum și combinații între acestea. Dintre acestea, 10 au provenit din județul Satu Mare.

Înființarea de clustere la nivel regional a fost inițiată și susținută de ADR Nord-Vest, inclusiv prin atragerea de fonduri nerambursabile, ca parte a implementării Strategiei Regionale de

Inovare a Regiunii Nord-Vest 2007-2013. Astfel, la inițiativa ADR Nord-Vest au fost generate clusterare în domeniile TIC, mobilier și energii regenerabile.

Majoritatea clusterelor din regiune au fost create pe modelul clasic de triple-helix, nucleul fiind reprezentat de asocierea de companii la care s-au raliat organisme de cercetare și educație, precum și autorități publice care vin să sprijine aceste structuri și să aducă un plus de vizibilitate și de lobby. În ultimii ani, în conformitate cu trendurile internaționale aria de cuprindere a tipurilor de actori a fost extinsă în majoritatea acestor structuri, trecând treptat la un format quadruple helix prin implicarea tot mai mult a societății civile.

Chiar dacă numărul clusterelor din regiune a fost în creștere în ultima vreme, dintr-un total de 76 de clusterare menționate la nivel național în documentele Ministerului, Economiei și Mediului de Afaceri precum și în situațiile statistice ale CLUSTERO (Asociația Clusterelor din România), doar 8 sunt din regiunea Nord-Vest, respectiv: AgroTransilvania, Mobilier Transilvan, Cluj IT, Transilvania IT, CLEMS, TREC, Industrii Creative, Romanian New Materials Cluster.

În anul 2015, 6 clusterare din regiune (Clusterul Mobilier Transilvan, AgroTransilvania Cluster, Transilvania IT Cluster (fosta iTechTransilvania Cluster), TREC - Transylvania Energy Cluster, Clusterul Gusturi Transilvane și Transilvania LifeStyle Cluster) au înființat consorțiul clusterelor din Regiunea Nord-Vest în vederea asigurării unei vizibilități mai mari și pentru a putea prioritiza sectoarele de interes pentru regiune. În anul 2017, Clusterul de Industrii Creative Transilvania a aderat de asemenea la acest consorțiu.

De asemenea, la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest sunt localizate două Centre de Inovare Digitală (DIH), constituite în jurul celor două clusterare ICT – *Cluj IT Cluster* și *Transilvania IT Cluster*. Acestea sunt:

- DIH4SOCIETY (DIH4S) – o organizație non-profit care acționează ca un ghișeu unic înființat pentru a ajuta companiile și organizațiile să își îmbunătățească competitivitatea prin adoptarea de tehnologii digitale. Acesta oferă servicii de asistență înaintea investiției în digitalizare; consultanță pentru transformare digitală; programe de instruire pentru dezvoltarea competențelor digitale; identificarea surselor de finanțare și a oportunităților de investiții pentru digitalizare; testarea infrastructurii pentru soluțiile digitale.
- Transilvania DIH are misiunea de a identifica proiecte de digitalizare în scopul extinderii colaborării între toate părțile interesate relevante, cum ar fi: autoritățile publice, universitățile, clusterarele care activează în diferite domenii (eficientizarea energiei, industria mobilei, industriile creative, materiale noi, etc.), institutele de cercetare și companiile de software. Transilvania DIH acționează, de asemenea, ca un furnizor de competențe, sprijin know-how, programe de inovare pentru start-up-uri și IMM-uri.

8.6. Comerțul exterior și investițiile străine

În anul 2020, exporturile FOB ale județului Satu Mare s-au ridicat la numai 919 milioane de euro, în creștere cu doar 10% față de 2011, primul an pentru care există date detaliate la nivel județean (figura 8.24). Deși cu o diferență mică, în ultimul deceniu, valoarea importurilor, la nivel județean, este mai mare decât cea a exporturilor. În perioada 2011-2020 importurile au crescut cu 7,57%. Valoarea mai ridicată a importurilor poate fi și un indicator al cererii ridicate de produse în zonă, județul fiind o poartă de intrare în țară a unor mărfuri distribuite ulterior în alte județe. În acest context, balanța comercială a județului a rămas permanent deficitară în perioada analizată, cu mici variații. Totuși, acesta nu este în sine un indicator negativ la nivel microteritorial, fiind relevant doar la nivel național. Comparativ cu alte județe din regiune, se poate menționa județul Cluj, spre exemplu, al doilea ca valoare a PIB din țară, dar cu o balanță comercială puternic negativă în ultimii 10 ani, fără ca acest lucru să influențeze negativ nivelul de trai de populație.

Figura 8.25. Dinamica exporturilor și importurilor județului Satu Mare în perioada 2010-2020.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Cea mai mare pondere în exporturile județului au avut-o în anul 2020 mașinile, aparatele și echipamentele electrice (34% din total), urmate de materialele plastice și cauciuc (14%) și mobilă, aparate de iluminat și alte articole similare (inclusiv componente) (11%). Față de anul 2011, se remarcă o tendință de scădere la grăsimi și uleiuri (-34%), pielărie (-32%), mijloace și materiale de transport (-19%), materiale plastice (-18%) și o relativă stagnare a celor de mobilă, concomitent cu o creștere puternică a textilelor (de 759 de ori), articole din

piatră (de 456 de ori), metale comune, mașini și aparate electrice (de 1.095 de ori), instrumente și aparate optice, foto și medico-chirurgicale (de 1.330 de ori) sau mărfuri și produse diverse care au înregistrat cea mai mare creștere (de 3.000 de ori). Trebuie totuși menționat că aceste date se raportează funcție de sediul social al exportatorilor, prin urmare au unele limitări.

În ceea ce privește structura importurilor, 38% sunt mașini, aparate și echipamente electrice, materiale plastice și cauciuc (11%), mijloace și materiale de transport (10%), metale comune (9%).

Potrivit Oficiului Național al Registrului Comerțului, Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest s-a poziționat, în anul 2019, pe locul 3 la nivelul României ca valoare a capitalului social subscris și pe locul 3 după numărul de societăți cu participare străină la capital înregistrate.

Din totalul investițiilor străine directe în întreprinderile greenfield (investiții realizate de la zero de către investitorii străini) înregistrate la nivel național, în anul 2020, regiunea a atras doar 6,9% din cele 57.075 milioane de euro, situându-se pe locul al IV-lea, după București-Ilfov, Centru și Vest.

În ceea ce privește ponderea în totalul ISD din țară, poziția pe care o deține Regiunea Nord-Vest este constantă (locul V național între 2008-2020), aceasta atrăgând, până la sfârșitul anului 2020 (5.644 milioane euro), 6,2% din valoarea totală a investițiilor străine directe din România. Față de anul 2013, investițiile regiunii s-au dublat, înregistrându-se o creștere de 105%, dinamică situată peste rata națională de creștere (51%).

Dinamica investițiilor străine directe realizate la nivel regional și județean în perioada 2013 – 2020, este prezentată în figura următoare.

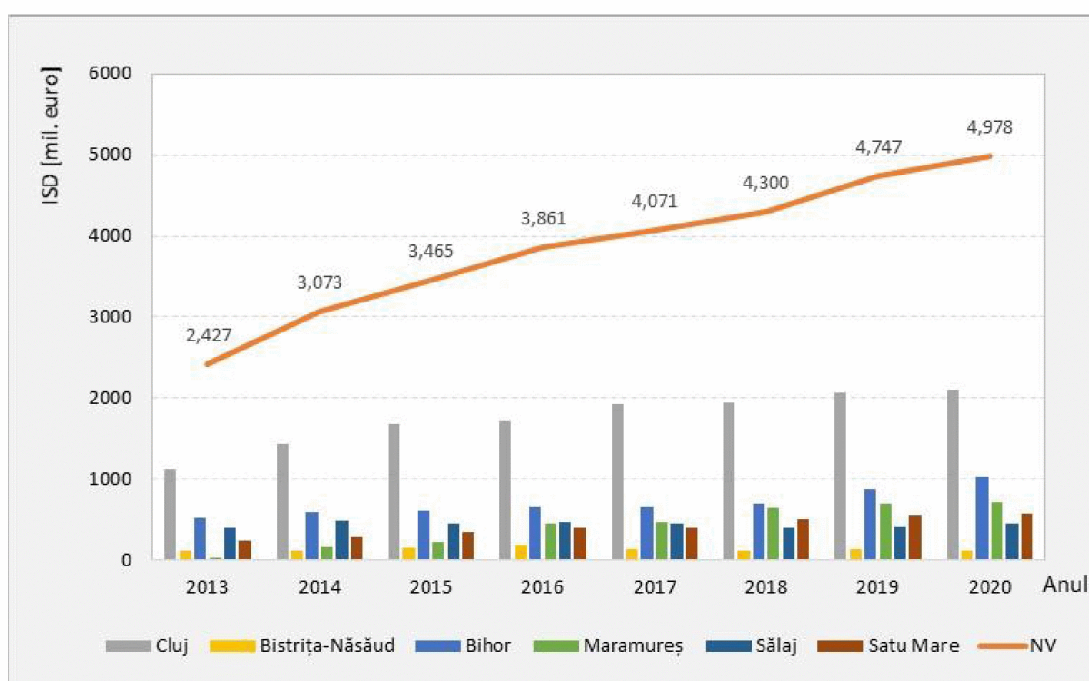

Figura 8.26. Dinamica investițiilor străine directe la nivel regional și județean. Sursa datelor: BNR.

În intervalul de timp 2014-2019, înmatriculările societăților comerciale cu participare străină la capitalul social au înregistrat un trend negativ, numărul acestora scăzând cu 11%, cele mai multe întreprinderi cu capital străin din Regiunea Nord-Vest concentrându-se în județul Cluj. Majoritatea investițiilor străine directe sunt concentrate în municipiile reședință de județ pe principalele artere de transport rutier. Distribuția acestora este neuniformă, dar concentrarea lor în Oradea, Cluj-Napoca, Baia Mare și Satu Mare se justifică mai ales datorită proximității față de rețeaua de autostrăzi din Ungaria și a infrastructurii de transport aerian.

Țările din care provin cei mai mulți investitori în Regiunea Nord-Vest sunt: Italia, Germania, Austria, Franța, UK, Spania, Ungaria, iar per total, domeniile de activitate ale celor mai multe firme străine sunt: echipamente electrice, construcții metalice și produse din metal, lemn, produse din minerale nemetalice, metalurgie și textile și articole de îmbrăcăminte.

La nivel național, județul Satu Mare ocupa, în anul 2020, locul 18 după valoarea investițiilor străine directe – 570 milioane euro, acestea înregistrând o creștere de aproximativ 2,5 ori în perioada 2013-2020 (figura 8.26).

8.7. Forța de muncă

Resursele potențiale de muncă ale județului Satu Mare (femei cu vârsta de 16-60 de ani, respectiv bărbați cu vârsta de 16-65 de ani) se ridicau la sfârșitul anului 2020 la 267.761 de persoane, dintre care 134.987 de sex masculin și 132.774 de sex feminin. Acestea reprezentau 13,9% din totalul resurselor de muncă ale regiunii Nord-Vest. Față de anul 2010, acestea au scăzut cu aproximativ 31.000 de persoane (-13%), pe fondul îmbătrânirii demografice și a migrației interne și externe a forței de muncă, dar și a unor modificări metodologice operate în anul 2014 (trecerea de la populația cu domiciliul la cea rezidentă).

La nivelul anului 2020, doar 69,2% dintre aceste resurse de muncă erau însă efectiv prezente pe piața muncii, procent care plasa județul Satu Mare sub media regională de 75% (penultimul loc, depășind doar județul Maramureș). Totuși, în comparație cu anul 2010, rata de activitate a populației a crescut cu 5%, însă nu pe baza creșterii numărului de persoane active economic, ci a reducerii bazei de raportare (volumul resurselor de muncă). Diferența dintre numărul de persoane în vârstă de muncă și cele active economic, de circa 70.500 de persoane, este dată de persoanele care, deși sunt în vârstă de muncă, au alt statut: elevi de liceu/ școală profesională cu vârsta de 16-18/ 19 ani, studenți și elevi de școală postliceală (19-22/ 24 de ani), persoane casnice, persoane întreținute (de ex. persoane cu dizabilități), deținuți, pensionari (sub vârsta de 65 de ani în cazul bărbaților, respectiv 60 de ani în cazul femeilor) etc.

În altă ordine de idei, nu toate persoanele active economic erau și ocupate, o parte importantă fiind reprezentată de șomeri. Astfel, rata ocupării persoanelor active era în anul

2020 de 66,7% din totalul resurselor de muncă, sub media regională (73%, ultimul loc la nivel regional), și chiar sub cea națională de 69,1 % și ținta de 70% asumată de România în fața Comisiei Europene pentru anul 2020.

Variația anuală a valorilor înregistrate de principalii indicatori ai pieței muncii din județul Satu Mare în perioada 2010-2020 este prezentată în figura următoare.

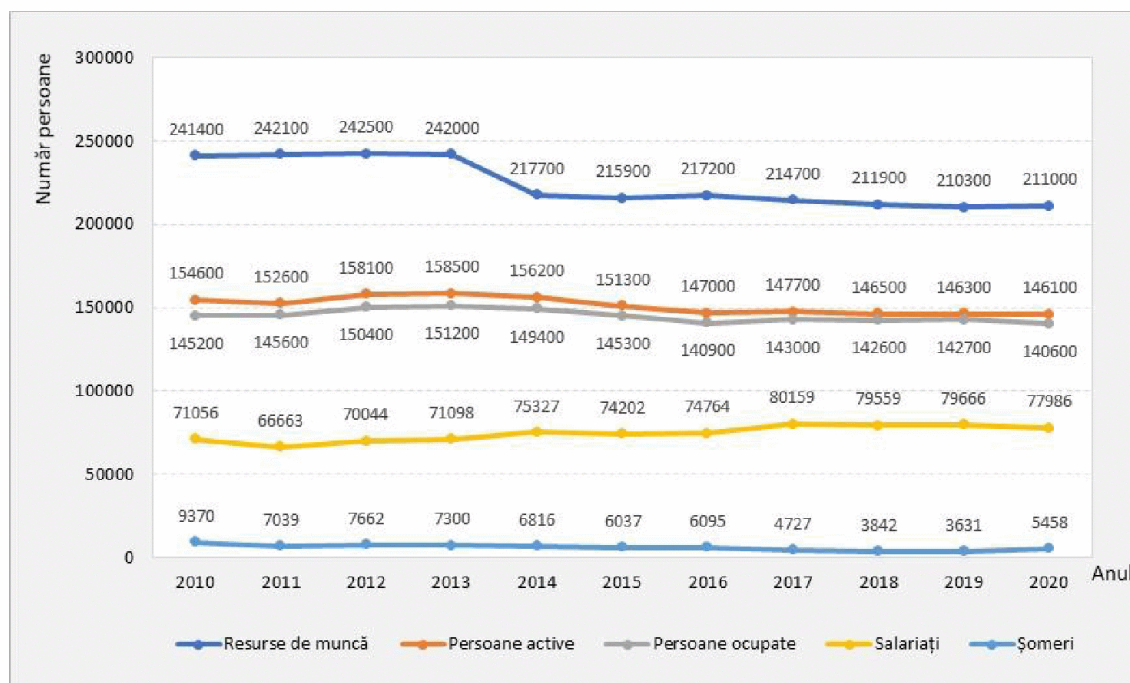

Figura 8.27. Principalii indicatori ai pieței muncii din județul Satu Mare în perioada 2010-2020.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Structura ocupării forței de muncă în anul 2020 indica o pondere foarte ridicată a sectorului agricol (27%), peste media regională (21%) și cea națională (20%). Industria era al doilea sector ca pondere în totalul ocupării (25%), cu procent similar celui de la nivel regional, dar superior mediei naționale de 22%. Locul al treilea era ocupat de comerț, cu o pondere de 13% în ocupare, sub media regională (14%) și cea națională (15%) – pe fondul puterii de cumpărare mai scăzute a populației din județul Satu Mare. În restul sectoarelor economice cu profil de piață (construcții, transporturi, intermediari financiare, diferite servicii pentru întreprinderi și populație) ponderea ocupării era modestă și sub media regională și națională.

În comparație cu anul 2010, se observă o scădere importantă a numărului de persoane ocupate în agricultură (-17.700, adică -32%), restul scăderilor fiind nesemnificative (sub 1%) în domenii precum industrie sau sănătate, în timp ce creșteri mai mari s-au înregistrat în construcții (+3.900/ +42%) și comerț (+2.500/ +16%). Așadar, scăderea naturală a populației care practică agricultura, mai ales pe fondul îmbătrânirii forței de muncă din acest domeniu, dar și a migrației, precum și contracția sectorului industrial, afectat de pierderea treptată a competitivității prin costul redus al forței de muncă, nu este compensată decât în foarte mică măsură de creșterea din sectorul serviciilor.

În anul 2020, 77.986 dintre sătmăreni aveau statutul de salariat (55,5% din populația ocupată), acest lucru indicând o pondere foarte ridicată a persoanelor apte de muncă care nu au un venit lunar stabil, mai ales în mediul rural, și care sunt cele mai expuse riscului de sărăcie. În comparație cu anul 2010, numărul de salariați din județul Satu Mare a crescut cu 10% (+6.930). Pe domenii, s-au înregistrat scăderi mai ales în serviciile de intermediere financiară (-5.630/ -46%), activitățile profesionale științifice și tehnice (-8.410/ -41%) în urma restructurării unor centre de cercetare, industria captării, tratării și distribuției apei (-4.790/ -26%), alte servicii (-2.390/ -23%) și a învățământului (-7.500/ -12%), în timp ce unele creșteri mai importante s-au înregistrat în IT&C (+5.270/ +148%), HORECA (+9.520/ +68%), administrație publică (+6.850/ +51%), activități culturale (+1.850/ +28%) și tranzacții imobiliare (+9.300/ +23%).

Din totalul locurilor de muncă, 89% sunt concentrate în mediul urban, cu precădere în municipiile Satu Mare (78%) și Carei (11%). Totuși, în comparație cu anul 2010, numărul locurilor de muncă din cele 6 orașe a crescut per total cu aproape 9%, însă există diferențieri la nivelul fiecărui oraș în parte. Astfel, în municipiul Satu Mare numărul locurilor de muncă a crescut cu 4.702, creștere înregistrându-se și în orașele Negrești-Oaș (+384), Arad (+226) și Livada (+137), în schimb acesta a scăzut în municipiul Carei (-328) și orașul Tășnad (-37). În același timp, în mediul rural valoarea indicatorului a scăzut cu 17%. Deși în majoritatea comunelor s-au înregistrat scăderi, 39% dintre comune au marcat creșteri semnificative ale locurilor de muncă: Culciu (337%), Porumbești (288%), Orașu Nou (140%), Medieșu Aurit (104%), Vetiș (97%) și Supur (79%).

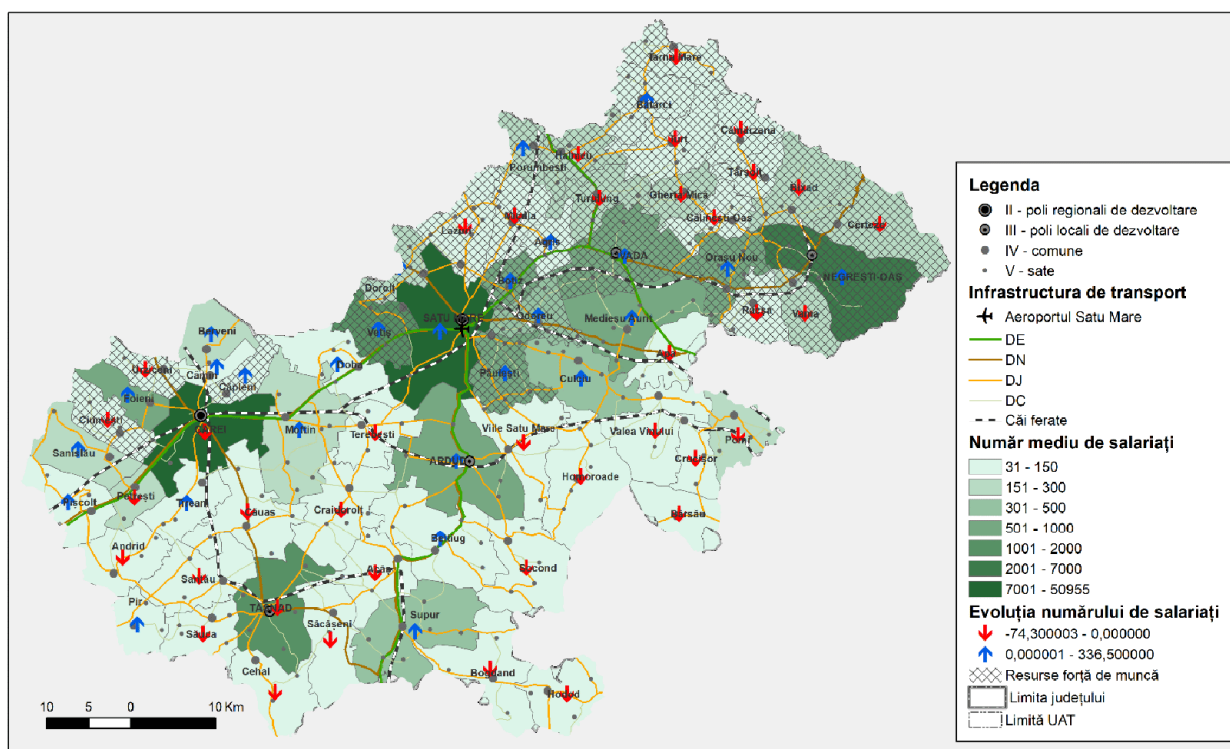

Figura 8.28. Localizarea locurilor de muncă în funcție de numărul salariaților din județul Satu Mare și dinamica lor în intervalul 2010-2020. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Din figura de mai sus se observă că în partea de nord a județului există comune (Agris, Lazuri, Micula, Târșolt, Călinești-Oaș, Racșa, Tarna Mare, Turț, Bătarci și Cămărzana) care deși au o concentrare mare a forței de muncă (fac parte din clusterul 1 demografic conform analizei socio-demografice), înregistrează un număr redus de salariați, prin urmare un număr mic de locuri de muncă, indicator a cărui valoare a și scăzut în intervalul 2010-2020.

Distribuția inechitabilă a locurilor de muncă în interiorul județului conduce la existența unor fluxuri de navetism, preponderent de tip rural-urban fenomenul fiind mai intens în comunele din jurul centrelor urbane. Acest fenomen are însă și efecte pozitive la nivelul veniturilor înregistrate de locuitorii acelor zone, care nu mai trăiesc exclusiv din agricultură. Pe viitor, dezvoltarea zonelor rurale sărace nu se poate realiza eficient doar prin stimularea sectorului agricol, care are impact limitat asupra ocupării în contextul trecerii la agricultura în ferme mari tehnologizate, ci trebuie însoțită și de conectarea lor mai bună la centre urbane capabile să genereze locuri de muncă în activități non-agricole.

Numărul de șomeri din județul Satu Mare a ajuns în anul 2020 la 5.458 de persoane, cu 42% mai puțin față de anul 2010, când efectele crizei globale s-au resimțit puternic și la nivel local, dar mai mult cu 50% față de anul precedent (figura 8.29). Această creștere semnificativă, în contextul unui trend descendent, este generată de concedierile masive care au avut loc odată cu restrângerea activităților, cauzată de pandemia de Covid-19. Cu toate acestea, județul Satu Mare avea în anul 2020 o rată a șomajului de 3,7%.

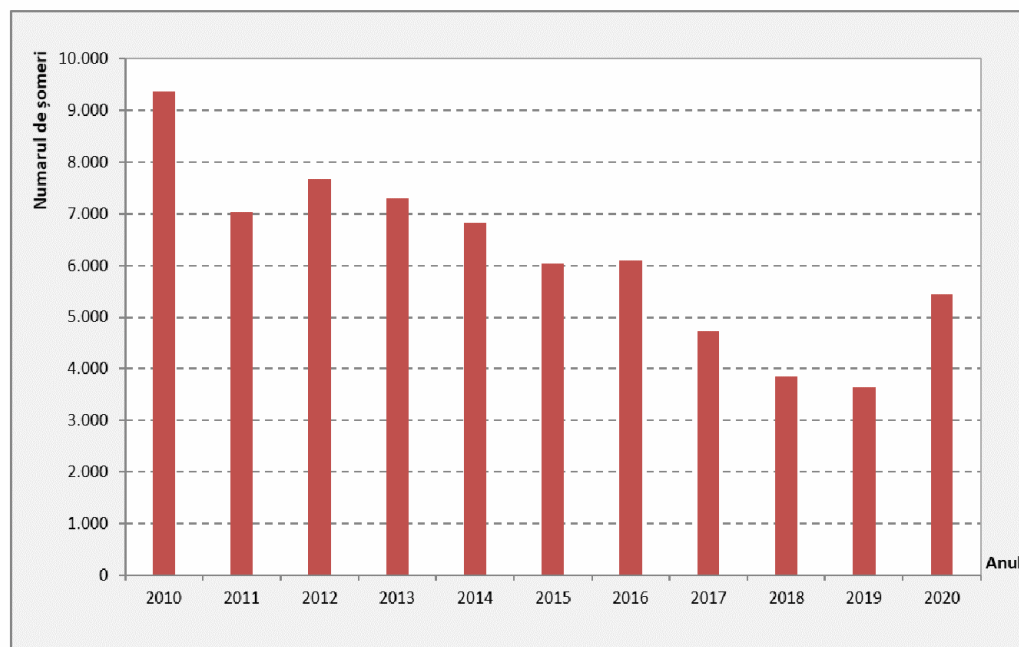

Figura 8.29. Variația numărului de șomeri din județul Satu Mare în perioada 2010-2020.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Deși în marea majoritate a localităților din județ, numărul de șomeri a scăzut post-criză, există totuși și excepții, precum comunele Săuca (+6%), Terebești (+8% - cea mai mare

creștere), Turulung (+4,3%), Pișcolț (+2,7%), Andrid, Apa, Cămărzana, Cehal, Craidorolț, Culciu, Hodod, Păulești, Pir, Pomi și Sântău.

Din analiza datelor recente cu privire la ponderea șomerilor în totalul resurselor de muncă, în 14 UAT-uri (inclusiv municipiul Satu Mare) se înregistrează cele mai reduse ponderi ale șomerilor (sub 1%). La polul opus, comunele Săuca, Socond, Terebești, Pir, Hodod și Andrid înregistrau, în anul 2020 între 10 și 25% din numărul persoanelor apte de muncă, iar alte 21 de UAT-uri aveau o valoare peste media județeană de 2,2%. Aceste date trebuie totuși privite cu precauție pentru că sunt puternic influențate de politica locală de acordare a ajutoarelor sociale. În plus, în mediul rural ocuparea informală în agricultură "maschează" amploarea reală a fenomenului de șomaj.

Distribuția teritorială a ponderii șomerilor în totalul populației apte de muncă, la nivel de UAT, este prezentată în figura de mai jos.

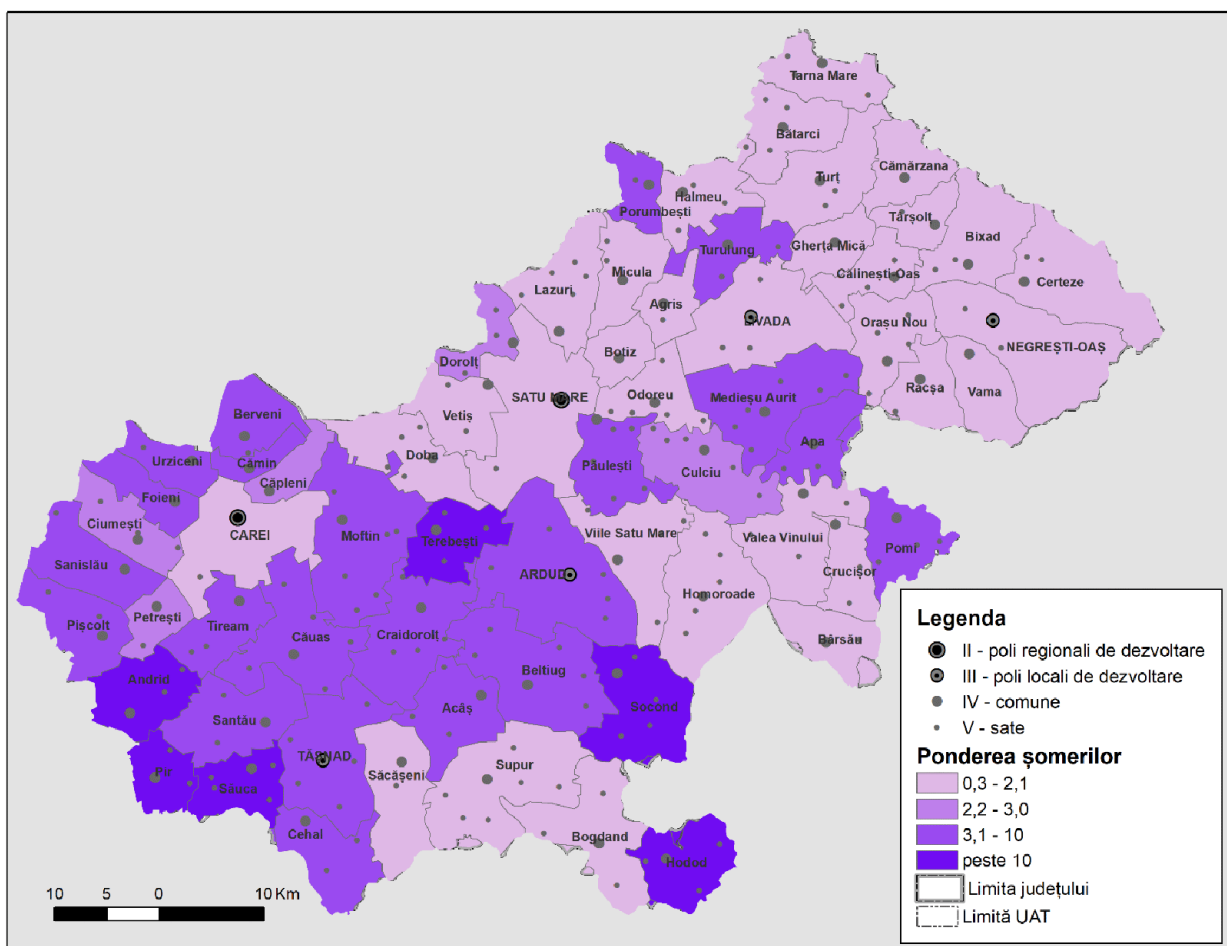

Figura 8.30. Ponderea șomerilor în totalul populației apte de muncă, la nivel de UAT, din județul Satu Mare. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Salariul mediu net lunar în județul Satu Mare era în anul 2020 de 2.656 lei, mai mult decât dublu față de anul 2010, dar cu 11% sub media regională, respectiv cu 17% sub cea națională, ceea ce explică și fenomenul îndelungat de migrațiune internă a forței de muncă

locale. Pe domenii, cele mai mari salarii din județul Satu Mare se plăteau în anul 2020 în administrația publică (4.923 lei), energie electrică și gaze (4.240 lei), sănătate și servicii sociale (3.476 lei), intermediari financiare și asigurări (3.432 lei), IT&C (3.303 lei), învățământ (3.277 lei), activități profesionale științifice și tehnice (2.873 lei), în timp ce restul domeniilor se situau sub media județeană (figura 8.31). Salariații cu cele mai mici salarii - între 1.200 și 1.500 lei net/ lună, nivel apropiat de salariul minim pe economie, erau cei din hoteluri și restaurante.

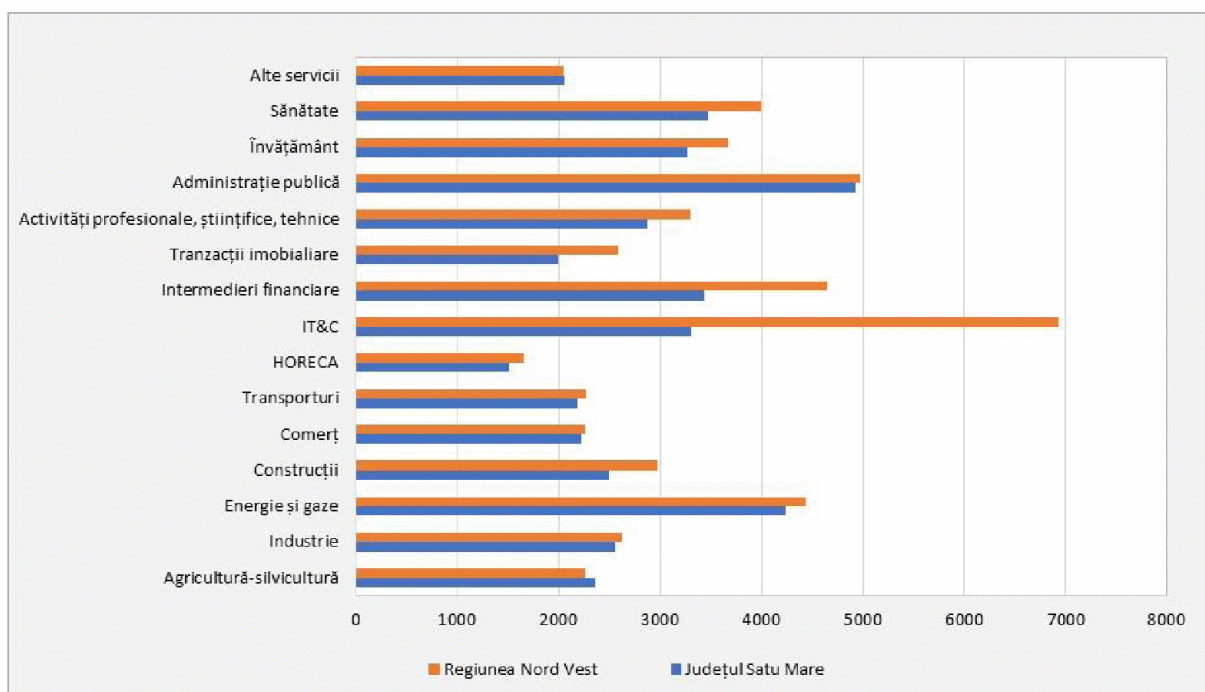

Figura 8.31. Salariul mediu net lunar, pe activități economice, la nivel județean și regional în anul 2020. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Salariile din județul Satu Mare se situează sub cele de la nivel regional în aproape toate domeniile. În general, salariile din sectorul public par să fie aliniată la cele din alte zone ale țării, în timp ce cele din sectorul privat, mai ales din ramurile cu valoare adăugată mare, precum servicii financiare, IT, activități profesionale și tehnice sunt mult mai reduse, ceea ce nu face atractiv județul pentru retenția forței de muncă înalt calificată.

9. SERVICII DE INTERES PUBLIC

9.1. Sănătate

În societatea actuală, alături de sistemul de învățământ, sistemul public de servicii medicale are o importanță extraordinară, datorită caracterului indispensabil pe care acest sistem îl are, caracter care derivă din investițiile mari în capitalul uman, numărul ridicat al persoanelor deservite și din implicațiile majore ale funcționării serviciilor medicale în toate domeniile vieții sociale. Datorită importanței deosebite, serviciile de sănătate, serviciile medicale și cele sanitare sunt servicii publice.

Sănătatea este un domeniu cheie, reprezentativ pentru dezvoltarea durabilă a societății, motiv pentru care investițiile în acest sector sunt cuprinse în fiecare document strategic elaborat. O abordare trans-sectorială a sănătății este inclusă în documentele strategice cheie care plasează pacientul în mijlocul sistemului, aceasta având dreptul de a fi reprezentat în mecanismele decizionale și de a fi tratat cu respectul demnității și drepturilor sale:

- Strategia națională de Sănătate 2014-2020;
- Planul Național de Dezvoltare 2014-2020, care abordează indirect cei mai importanți determinanți ai sănătății, inclusiv dezvoltarea economică, infrastructura de transport, mediul, incluziunea socială și standardele de viață;
- Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă 2013-2020-2030, care include o serie de activități care urmăresc reducerea pericolelor pentru mediu și îmbunătățirea sănătății umane și a bunăstării la nivelul societății.

La nivel județean, intervențiile intersectoriale sunt asigurate prin colaborarea reprezentanților Ministerului Sănătății în teritoriu (DSP) cu consiliile județene, filialele județene ale asociațiilor profesionale și reprezentanții teritoriali ai altor ministere.

Dependența excesivă și de lungă durată de serviciile spitalicești contribuie la crearea unui sistem de sănătate inefficient. Asistența medicală primară dispune de resurse insuficiente și este, în același timp, prea puțin utilizată, dar se încearcă realocarea de resurse către asistența medicală primară. Întrucât, în general, nu se efectuează o evaluare a performanței sistemului de sănătate, este dificil să se aducă îmbunătățiri.

Cheltuielile cu spitalele predomină, în timp ce eforturile politice încearcă să consolideze asistența medicală primară. Trecerea la asistența medicală ambulatorie se află într-un stadiu incipient, peste 42% dintre cheltuielile pentru sănătate fiind încă direcționate către serviciile spitalicești (comparativ cu media UE de 29%), deși valoarea totală pe cap de locuitor rămâne scăzută în termeni absoluți, totalizând aproximativ jumătate din cheltuielile din UE în ansamblu (Comisia Europeană, 2019). Un procent suplimentar de 27% este cheltuit pe produse farmaceutice și pe produse de uz medical. Această valoare este deosebit de ridicată în comparație cu cea a altor țări și, ca procent, se situează pe locul trei în UE după Bulgaria și Slovacia.

Ca urmare a tuturor acestor probleme, în Europa ultimului secol, s-au conturat 3 modele de sisteme medicale publice:

- Modelul Beveridge care este finanțat prin bugetul central al statului din resursele colectate prin sistemul public de taxe și impozite, fiind organizat și gestionat de stat. Specialiștii din sistem sunt angajați ai statului, resursele din sistem fiind distribuite medicilor, în funcție de numărul de pacienți tratați, reglementarea eligibilității – la nivelul medicinei primare și preventive – este de tip universalist, cererea de servicii medicale se poate dovedi, adesea, excesivă în raport cu resursele din sistem, orientarea și ponderea cererii pentru serviciile de tip secundar este instituită la nivelul medicilor de familie, iar pentru serviciile de tip terțiar – prin listele de așteptare. Pacienții au dreptul de a-și alege medicul de familie și pot opta complementar pentru plata unor asigurări medicale private, deținătorii de asigurări medicale private pot transcende, în anumite condiții, listele de așteptare. Criticile cele mai frecvente adresate acestui model se referă la limitele pachetului de servicii de bază, la limitele resurselor alocate tratării anumitor afecțiuni, a consecințelor intervalelor prea lungi înscrise pe listele de așteptare, pentru populația care nu-și poate permite contractarea unor asigurări private. Un astfel de model este experimentat de Marea Britanie, Finlanda, Norvegia, Suedia, etc.
- Modelul Bismarck este finanțat pe principiul asigurărilor sociale, prin cotizarea unei părți din venituri de către angajatorii și angajații în muncă, instituțiile care administrează fondurile de asigurări medicale sunt non profit, activitatea acestora este atent monitorizată la nivel public, fiind supusă frecvent unor critici din partea personalului medical sau al beneficiarilor de servicii (că nu se aplică în mod transparent anumite politici, că nu se realizează cea mai echitabilă redistribuție a resurselor). Acest model a fost preferat în statele unde masele de salariați au fost, pe termen lung, deosebit de consistente, deoarece colectarea fondurilor nu a întâmpinat dificultăți. Și în țările care aplică acest model sunt utilizate resurse de la bugetul public sau alte categorii de subvenții pentru finanțarea unor programe de sănătate publică. În prezent, criticile adresate acestui model au devenit extrem de vocale, din cauza dificultăților de colectare a resurselor, pe fondul creșterii șomajului și a îngustării bazei sociale de finanțare. Modelul este experimentat în state precum Germania, Austria, Olanda, Franța, Belgia.

- Modelul Semashko este apropiat, ca principiu generic de modelul Beveridge prin faptul că finanțarea, organizarea și gestionarea este făcută de către stat, dar și de modelul Bismark prin colectarea resurselor sub formă de cote de participare la finanțare, aplicate unei mase salariale disciplinate și, de regulă, extinse. Acesta se deosebește însă de modelul Beveridge prin obligativitatea pacienților de a utiliza doar serviciile arondate în zona lor de rezidență, iar diferența față de modelul Bismark constă în faptul că funcționează într-un mediu economic unde asigurările medicale private lipsesc. Acest model a fost aplicat timp de mai multe decenii în țările foste socialiste, având rezultate diferite de la o țară la alta și de la o epocă de finanțare la alta.

În România, sistemul medical a suferit mai multe modificări. Dacă după anul 1989 sistemul de sănătate a fost structura conform modelului Semashko, din 1994 au fost introduse elemente preluate din modelul Beveridge. Sistemul Semashko, oricât de dezastruos a fost, a ajuns să fie regretat de români, mai ales după anul 1997, când reforma din sectorul românesc a căpătat amploare, iar sistemul a devenit predominant Bismark.

România are un sistem de asigurări sociale de sănătate centralizat, bazat pe un model de asigurări sociale de sănătate în care rolul statului este major. Ministerul Sănătății este responsabil pentru guvernarea generală, în timp ce Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS) administrează și reglementează sistemul. Atât Ministerul Sănătății, cât și CNAS sunt reprezentate la nivel local prin autoritățile județene din domeniul sănătății publice și prin casele județene de asigurări de sănătate. Casele județene de asigurări de sănătate cumpără servicii de la furnizorii de servicii medicale (medici generaliști/ medici de familie, medici specialiști, laboratoare, spitale, furnizori de servicii de îngrijire la domiciliu etc.) la nivel local; în plus, furnizorii de servicii medicale sunt plătiți de Ministerul Sănătății în cadrul programelor naționale de sănătate.

Anul 2010 a reprezentat momentul realizării descentralizării activității de ocrotire a sănătății prin trecerea spitalelor din administrarea Ministerului Sănătății în administrarea autorităților publice locale (consilii județene și consilii locale). Autoritățile locale (administrația locală și consiliile județene) au preluat de la Ministerul Sănătății unele responsabilități în domeniul sănătății, inclusiv gestionarea și administrarea majorității spitalelor publice, precum și funcții de reglementare în domenii care au impact asupra sănătății, precum salubritatea și gestionarea deșeurilor.

În județul Satu Mare, sistemul de sănătate este format atât din instituții publice, cât și private. Medicina primară este formată din cabinetele medicilor de familie, iar asistența medicală de specialitate reunește cabinetele specialiștilor și cabinetele de specialitate care formează ambulatoriul spitalelor. Infrastructura sanitară se caracterizează însă printr-o variație importantă a numărului de unități sanitare existente în mediul rural și urban. Potrivit datelor publicate de INS, în anul 2019 în județul Satu Mare funcționau un număr de 872 de unități sanitare, din care 41 aflate în proprietate publică și 831 în proprietate privată. Evoluția numărului de unități sanitare publice care își desfășoară activitatea în județul Satu Mare a înregistrat fluctuații de-a lungul ultimilor zece ani analizați. Se remarcă

faptul că în anul 2019 numărul de unități sanitare publice a scăzut cu 17,47% față de începutul perioadei de analiză, de la 103 unități în anul 2010, la 85 unități în anul 2019. În ceea ce privește numărul de unități sanitare private se remarcă că acesta au avut o evoluție pozitivă, în perioada analizată 2010-2019, înregistrându-se o creștere cu 19,9% în 2019, de la 656 unități în anul 2010, la 787 unități în anul 2019.

Totuși, per ansamblu, numărul unităților sanitare a cunoscut o ușoară creștere până în 2015, când în urma reformelor din domeniul sanitar, numărul lor (în special cel din sistemul public) s-a restrâns la nivel național, lucru reflectat și la nivelul județului Satu Mare. Prin raportare la limitele intervalului de analiză, numărul unităților sanitare a crescut cu 113 (figura 9.1).

Figura 9.1. Evoluția unităților sanitare din județul Satu Mare.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

În privința spitalelor, deși numărul celor publice s-a redus cu unul, numărul total al unităților spitalicești a crescut din 2016 prin apariția a două spitale private astfel că populația deservită nu a fost afectată de restrângerea serviciilor medicale oferite, ci doar de costurile adiționale implicate de lipsa contractelor încheiate de spitalele private cu CAS pentru deducerea cheltuielilor medicale.

Organizarea instituțională a spitalelor publice, la nivel teritorial, se prezintă după cum urmează:

- *Spitalul Județean de Urgență Satu Mare* se încadrează în categoria a III-a (nivel de competență mediu) având cinci locații (4 în municipiul Satu Mare dintre care una aparținând Secției de Boli Infecțioase, una Ambulatoriului de Specialitate și una Centrului de Sănătate Mintală și o locație exterioară în orașul Tășnad).

Spitalul are o capacitate de 1110 paturi dintre care 79 paturi pentru spitalizare de zi și 72 paturi pentru însoțitori (zece dintre acestea se află în locația de la Tășnad).

Serviciile medicale furnizate de spital sunt: asistență medicală de urgență, servicii medicale spitalicești pentru patologii care necesită internarea prin spitalizare continuă, servicii medicale spitalicești acordate în regim de spitalizare de zi și asistență medicală de specialitate ambulatorie (hemodializă și dializa peritoneală; investigații paraclinice în ambulator).

Spitalul deservește practic cu servicii medicale întreg județul Satu Mare, dispunând de secții și compartimente medicale, conform mențiunilor din tabelul următor.

Tabelul 9.1. Structura organizatorică a Spitalului Județean de Urgență Satu Mare.

Sursa datelor: www.sjusm.ro.

Secții și compartimente	Număr paturi	Compartimente subordonate secțiilor	Număr paturi
Locația I – str. Ravensburg nr. 1-3			
Secția cardiologie	60	Compartiment cardiologie intervențională	6
		Compartiment chirurgie cardiovasculară	6
Compartiment nefrologie	13	Dializă peritoneală	2
Secția pediatrie	55	Terapie acută	5
		Compartiment pneumologie	10
		Compartiment cardiologie	10
		Compartiment diabet zaharat, nutriție și boli metabolice	5
		Compartiment gastroenterologie	5
Secția ATI	35	Compartiment toxicologie	3
		Postoperator - oftalmologie	2
Secția gastroenterologie	25		
Secția chirurgie generală	76	Compartiment chirurgie orală și maxilo-facială	6
		Compartiment chirurgie vasculară	4
Secția chirurgie plastică, microchirurgie reconstructivă	25	Compartiment pentru arși	10
Secția ortopedie și traumatologie	50		
Compartiment recuperare, medicină fizică și balneologie	8		
Secția chirurgie și ortopedie infantilă	25		
Secția urologie	30		

Secții și compartimente	Număr paturi	Compartimente subordonate secțiilor	Număr paturi
Secția obstetrică - ginecologie	85	Compartiment onco-ginecologie	10
		Compartiment obstetrică patologică	5
Secția neonatologie	50	Compartiment prematuri	10
		Compartiment terapie intensivă	13
Secția ORL	25	Compartiment ORL copii	8
Unitate Primiri Urgențe (UPU) - SMURD			
Secția hemodializă	4 aparate		
Laborator de angiografie și cardiologie intervențională			
Locația II - str. Eroii revoluției, nr. 1-2			
Secția medicină internă I	75	Compartiment endocrinologie	5
		Compartiment reumatologie	10
Secția diabet zaharat, nutriție și boli metabolice	25	Terapie acută	5
Secția neurologie	75	Terapie acută	10
		Compartiment recuperare medicală - neurologie	15
Secția psihiatrie acuti	62		
Secția psihiatrie cronici	60		
Compartiment psihiatrie pediatrică	10		
Secția dermatovenerice	25		
Locația III - str. Corvinilor			
Secția boli infecțioase copii	25	Compartiment HIV/SIDA	5
Secția boli infecțioase adulți	46	Compartiment HIV/SIDA	5
Locația - localitatea Tășnad			
Secția medicină internă cronici Tășnad	26		
Secția pediatrie	25	Compartiment recuperare pediatrică	5
Camera de gardă - Tășnad			

- *Spitalul de Pneumoftiziologie Satu Mare* are două secții una în municipiu Satu Mare și cealaltă în comuna Bixad. Spitalul oferă următoarele servicii medicale: spitalizare

continuă, spitalizare de zi, ambulatoriu integrat, ambulatoriu de specialitate prin dispensarele TBC din Satu Mare, Negrești-Oaș și Tășnad.

Spitalul Orășenesc Negrești Oaș are un număr 373 de persoane angajate dintre care 53 medici, 156 asistenți medicali și 106 infirmiere, îngrijitoare curățenie, brancardieri, spălătorese.

Spitalul are 244 de paturi.

Ambulatoriu integrat spitalului are următoarele cabinete medicale care oferă servicii de specialitate: medicină internă, geriatrie și gerontologie, cardiologie, oftalmologie, ORL, chirurgie generală, ortopedie și traumatologie/ ortopedie pediatrică, obstetrică-gynecologie, pediatrie, neuropsihiatrie infantilă, neurologie, dermatovenerice, urologie, pneumologie, psihiatrie, recuperare, medicină fizică și balneologie, gastroenterologie, endocrinologie, alergologie și imunologie clinică, hematologie, compartiment endoscopie digestivă, compartiment explorări funcționale, compartiment imagistică medicală (ecografie), laborator recuperare, medicină fizică și balneologie (bază de tratament).

Conform INS, numărul total de paturi din spitalele publice din județul Satu Mare a fost în anul 2019 de 1.880, cu 7,9% mai mare decât în 2010, evoluția fiind una relativ constantă (figura 9.2). Anul 2020 se remarcă însă printr-o creștere semnificativă de 112 paturi în plus față de anul precedent. Diferența provine din paturile pentru cazuri de zi. În medie, la nivelul județului există un pat de spital la 206 de locuitori rezidenți, valoare mult peste media națională (156).

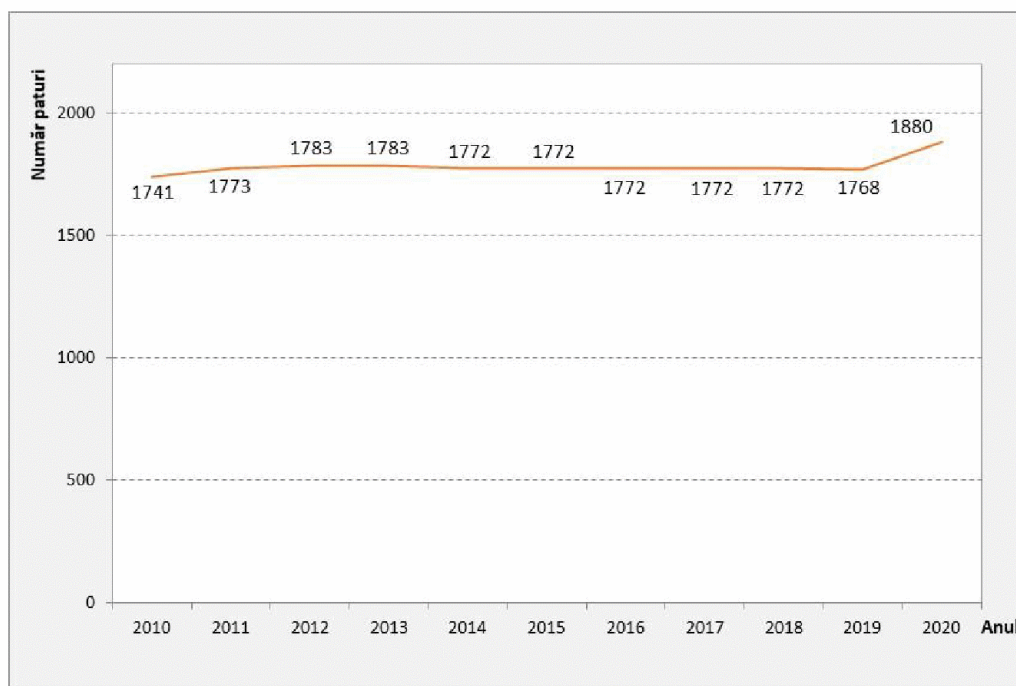

Figura 9.2. Evoluția numărului de paturi din județul Satu Mare.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Un aspect esențial în asigurarea accesului la servicii medicale este și modul de repartizare a numărului de paturi la nivel județean. Astfel, în județul Satu Mare, se observă distribuția relativ concentrată teritorial a numărului total de paturi (1.961), 68% dintre acestea fiind concentrate în municipiul reședință de județ, restul paturilor fiind repartizate în unitățile din doar 4 localități (Carei, Negrești-Oaș, Tășnad) dintre care doar una este în mediul rural (Bixad). Distribuția teritorială a numărului de paturi la nivel de unitate administrativ-teritorială este evidențiată în figura următoare.

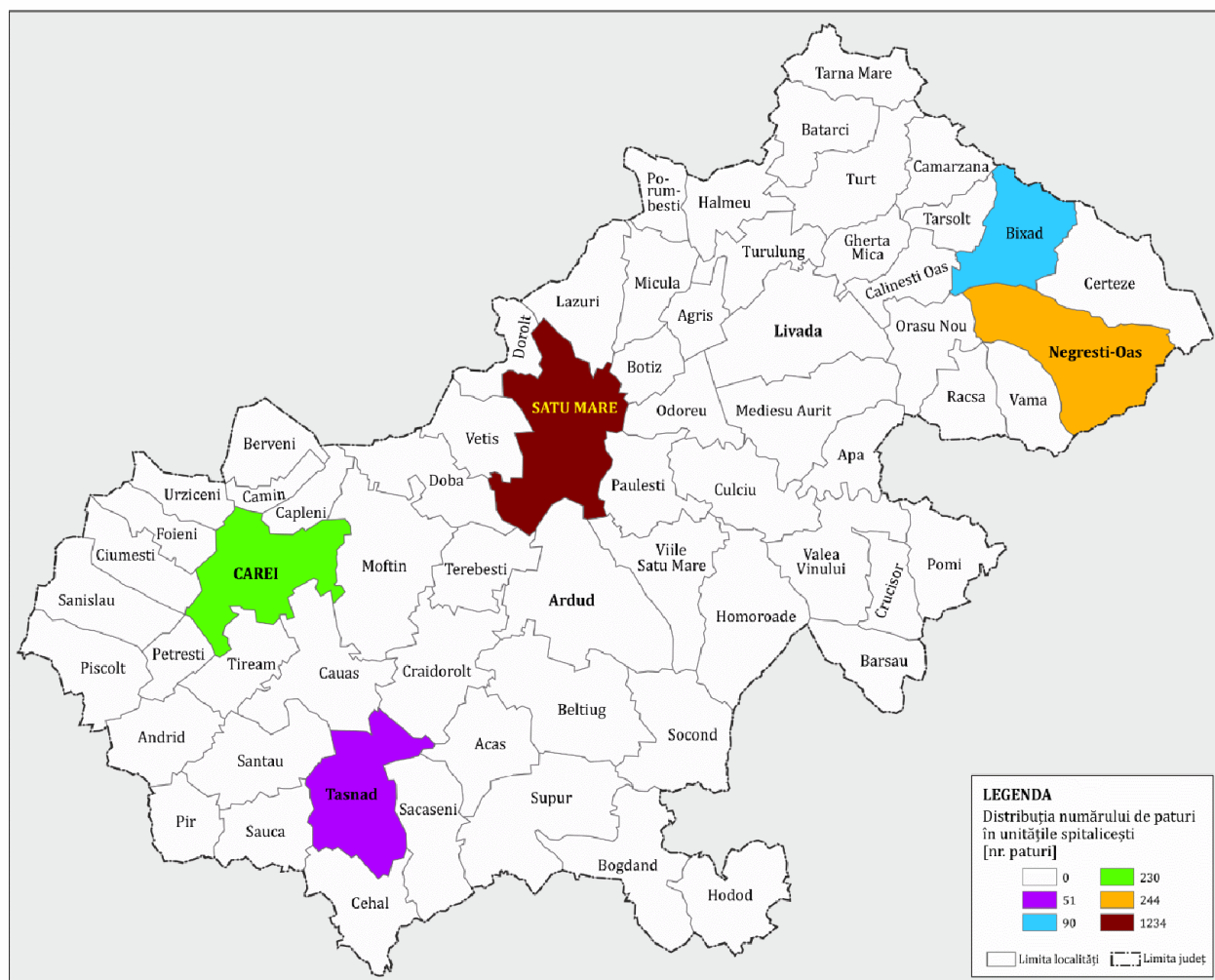

Figura 9.3. Distribuția numărului de paturi din județul Satu Mare la nivel de UAT.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Pe lângă spitale, sistemul de sănătate publică este reprezentat în special de dotări cu rol de deservire locală, cum ar fi cabinetele medicale de familie, cabinete stomatologice, cabinete de specialitate, farmacii ș.a. În anul 2011 a avut loc un proces accentuat de privatizare a cabinetelor medicale de familie, a celor de specialitate, a farmaciilor și a cabinetelor stomatologice, astfel încât, în prezent, majoritatea populației din județ este deservită de infrastructură sanitară privată. Acest fapt limitează responsabilitatea și capacitatea de intervenție a administrației publice în ceea ce privește calitatea serviciilor medicale oferite și poate avea efect de majorare a costurilor serviciilor medicale.

În situația actuală din cele 185 de cabinete medicale existente în județul Satu Mare doar unul este public, restul fiind cabinete medicale de familie private, distribuite în așa fel încât majoritatea UAT-urilor să beneficieze de una sau mai multe astfel de dotări. Majoritatea cabinetelor medicale private de medicină de familie au contract cu Casa de Asigurări de Sănătate, astfel încât oferă servicii medicale gratuite sau în sistem de coplată pentru persoanele asigurate. Acest aspect este foarte important, în special în mediul rural, unde veniturile locuitorilor sunt mai mici. Conform utimelor date disponibile la INS Tempo Online și a celor de la CAS Satu Mare, în mediul rural doar trei din cele 59 de comune nu au nici un cabinet medical de familie, iar 25 de comune beneficiau de doar o astfel de dotare. În general, cabinetele medicilor de familie (și chiar unele farmacii) din mediul rural funcționează în clădiri deținute de primării, a căror stare variază de la un caz la altul. Totuși, ca remarcă generală, acestea au un grad de dotare cu aparatură sau mobilier minimal. În ceea ce privește deservirea comunelor cu dotări de sănătate de interes local, se remarcă prezența cabinetelor medicale de specialitate aproape în exclusivitate în mediul urban (84% dintre ele fiind localizate în municipiul Satu Mare), doar comunele Păulești și Vetis beneficiind de prezența a câte un cabinet medical de specialitate.

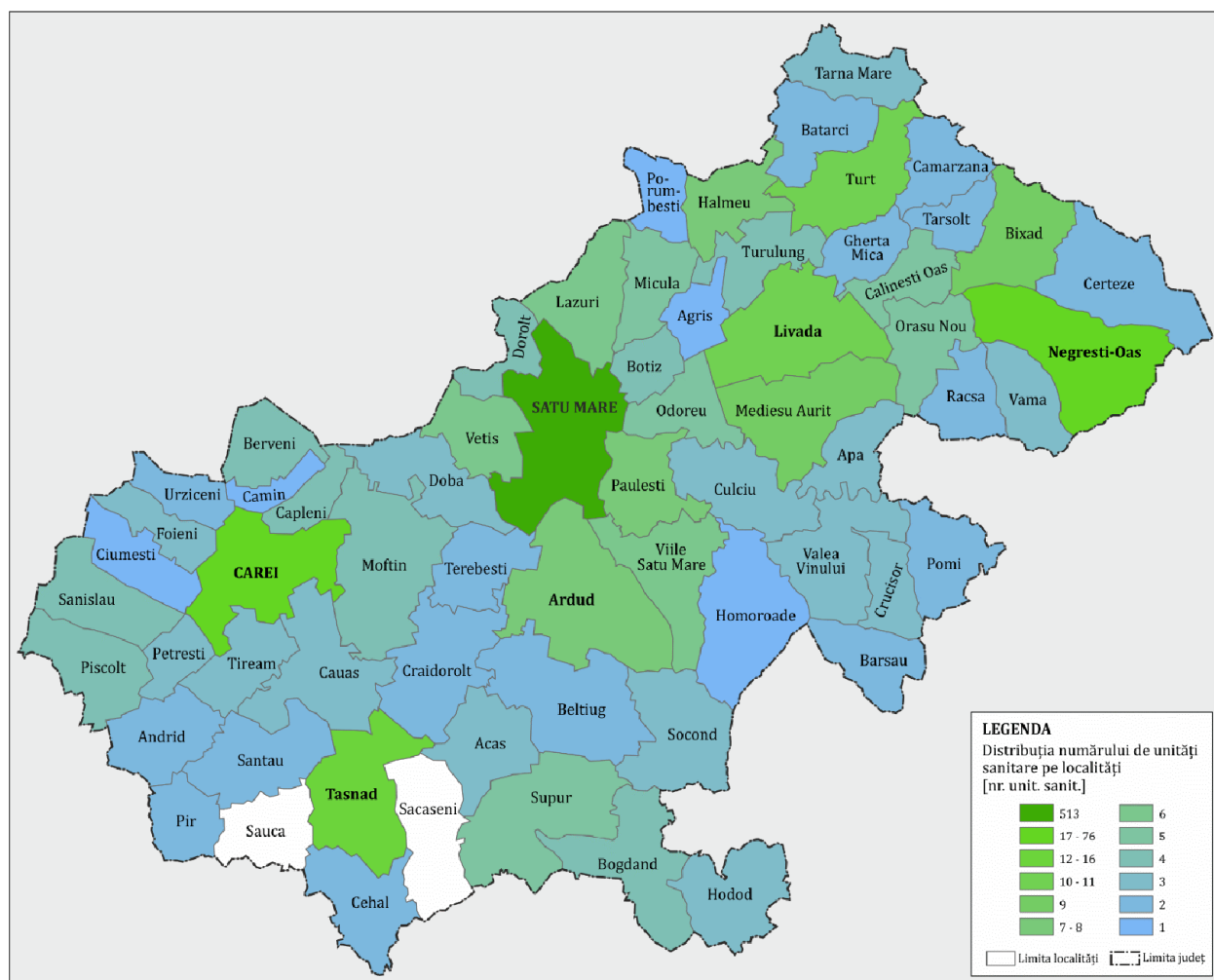

Figura 9.4. Distribuția teritorială a unităților sanitare din județul Satu Mare.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

De asemenea, din figura de mai sus se observă lipsa cabinetelor stomatologice în 10 comune: Vetiș, Urziceni, Valea Vinului, Pomi, Petrești, Dorolț, Crucișor, Berveni, Bătarci și Bârsău. Doar în 14 comune există cabinete stomatologice ce au contract cu CAS Satu Mare. Comunele Săuca și Săcășeni nu beneficiază prezența serviciilor sanitare, locuitorii satelor componente fiind nevoiți să parcurgă o distanță mai mare pentru a beneficia de servicii sanitare.

Deși personalul medical a crescut în ultimii ani pe fondul privatizării serviciilor medicale de bază, acesta este în continuare insuficient.

În anul 2019, în județul Satu Mare erau 3.170 cadre medico-sanitare în sistemul public și privat, din care aproximativ 59% erau încadrați ca personal sanitar mediu și 19% erau medici. Restul se împărțeau aproximativ egal între medici de familie (6%) și stomatologi (7%), iar cel mai bine reprezentati era grupa farmaciștilor cu 9%. Per total, numărul personalului medico-sanitar a crescut în perioada de referință cu aproximativ 5,1% (figura 9.5). În schimb, procesul de privatizare a serviciilor de sănătate, care a început în anul 2011, a generat un transfer de medici de familie, stomatologi și personal sanitar mediu din domeniul public către domeniul privat. În privința medicilor nu au fost sesizate schimbări structurale majore între cele două medii deoarece dotările publice s-au menținut. A fost constatată o creștere semnificativă a tuturor categoriilor de personal medico-sanitar din mediul privat, corelată cu creșterea antreprenoriatului în domeniul medical.

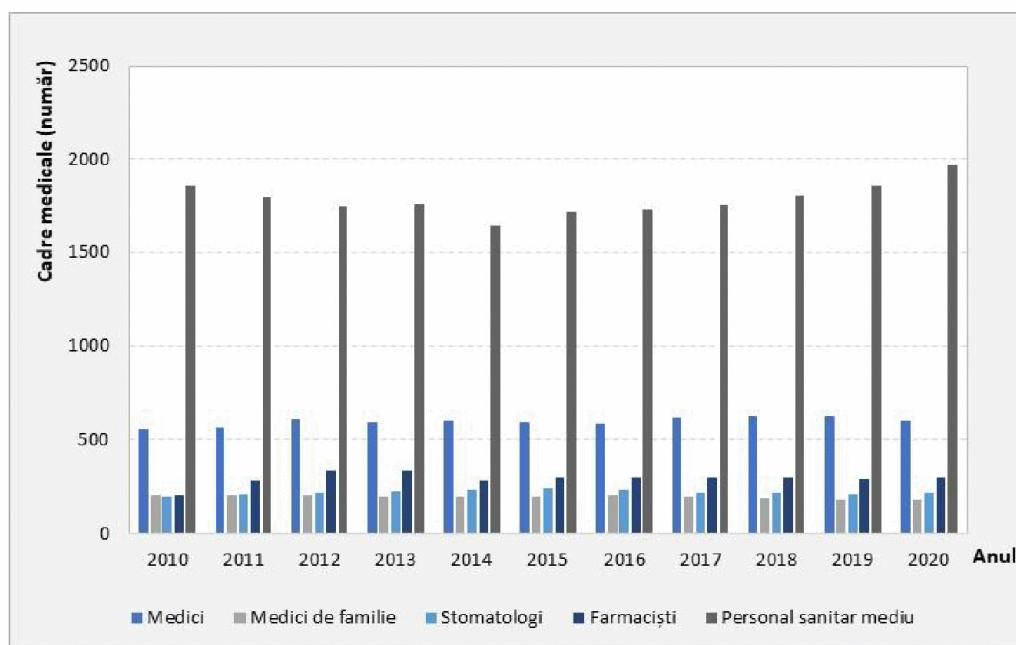

Figura 9.5. Evoluția numărului de cadre medicale din județul Satu Mare.
Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Cu toate acestea la nivel regional, județul Satu Mare are printre cei mai puțini medici la 1.000 de locuitori (1,6 medici), mai puțin cu 50% față de media regională de 3,1 medici la 1.000 de locuitori, doar județul Bistrița-Năsăud având mai puțin (1,5 medici) – figura 9.6.

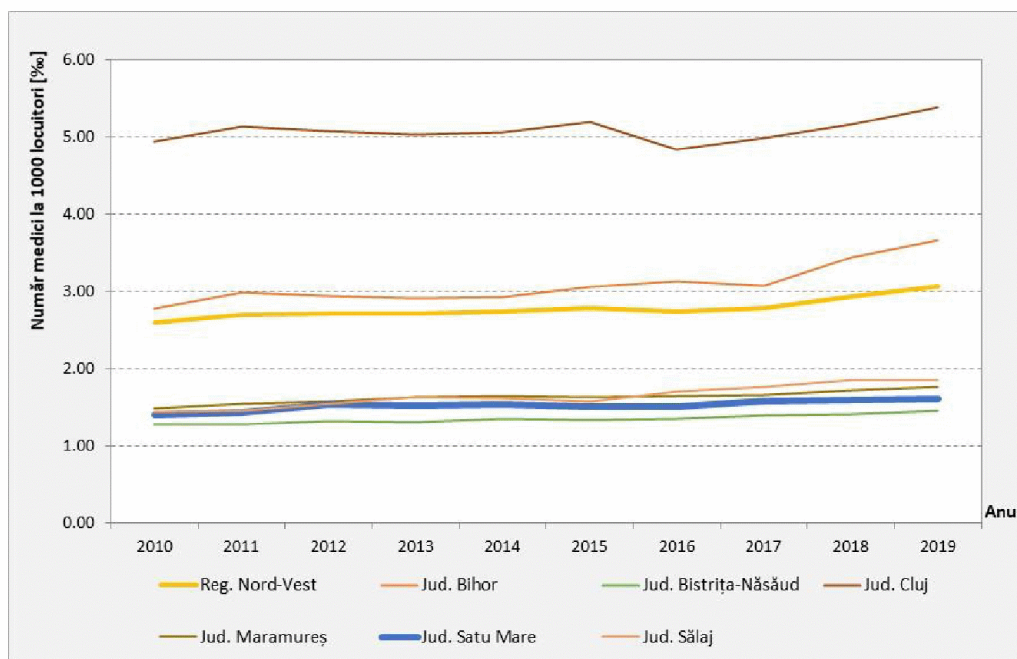

Figura 9.6. Numărul de medici care revin la 1.000 de locuitori la nivelul regiunii Nord Vest.
Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Numărul de persoane ce reveneau unui medic de familie din județul Satu Mare era, în medie, de 2.123, ceea ce înseamnă mai puțin de un medic (0,4) la 1.000 de locuitori. Cele mai bune valori din județ privind acest indicator au fost înregistrate în municipiul reședință de județ și comunele Călinești-Oaș, Căpleni, Cehal, Foieni, Halmeu, Hodod, Momoroade, Odoreu, Petrești, Pir, Pomi, Supur, Tarna Mare, Terebești (cel mai mic număr de persoane care revin unui medic de familie - 494), Tiream, Urziceni și Valea Vinului, unde mai puțin de 2.000 de persoane reveneau unui medic de familie, în timp ce valori alarmante erau în 5 UAT-uri (Negrești-Oaș, Ceterze, Culciu, Turlung și Vama), unde mai mult de 4.000 de persoane reveneau unui medic de familie. Alte localități care au înregistrat în anul 2019 valori ale acestui indicator peste media de 3.000 de persoane, impusă de Ministerul Sănătății au fost orașul Arad și comunele Bătarci, Berveni, Botiz, Doba, Medieșu Aurit, Odoreu, Păulești, Pișcolț, Sanislău și Târșolț.

Principala problemă cu care se confruntă în prezent sistemul sanitar din județ este deficitul de medici de familie, care se observă atât în mediul urban, cât și în cel rural. Deși legislația permite medicilor de familie să-și deschidă puncte de lucru în alte comune de pe o rază de 15 km față de cabinetul principal, interesul este redus pentru că aceștia au deja un număr mare de pacienți înscriși. Totuși, cea mai gravă situație este cea a celor 3 comune (Săuca, Săcășeni și Socond) care nu au nici un cabinet medical de familie și care sunt localizate în sudul județului (figura 9.7).

Valori alarmante pentru acest indicator s-au înregistrat în 5 UAT-uri (Negrești-Oaș, Ceterze, Culciu, Turulung și Vama), unde mai mult de 4.000 de persoane revin unui medic de familie. Alte localități care au înregistrat în anul 2019 valori ale acestui indicator peste media de 3.000 de persoane, impusă de Ministerul Sănătății au fost orașul Arad și

comunele Bătarci, Berveni, Botiz, Doba, Medieșu Aurit, Odoreu, Păulești, Pișcolt, Sanislău și Târșolt.

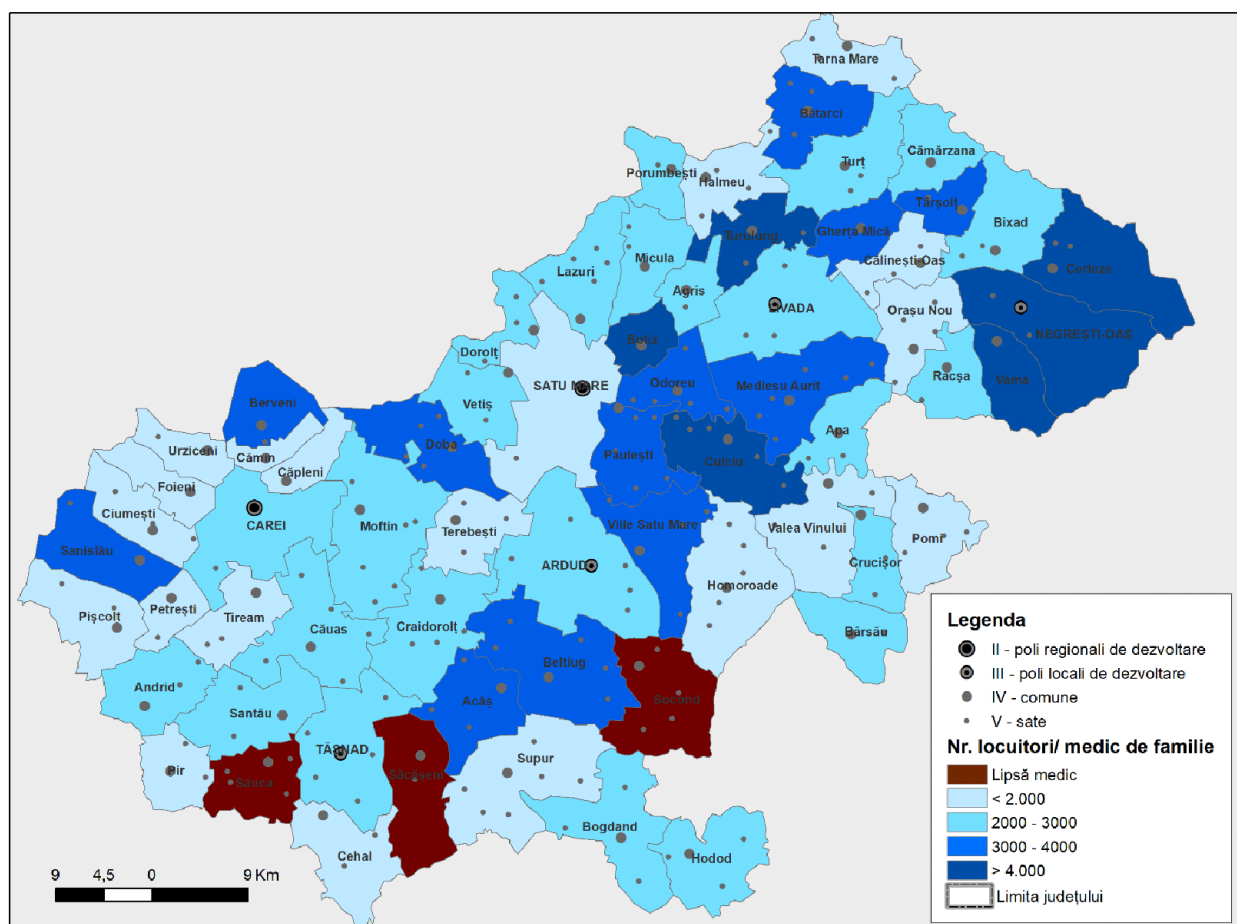

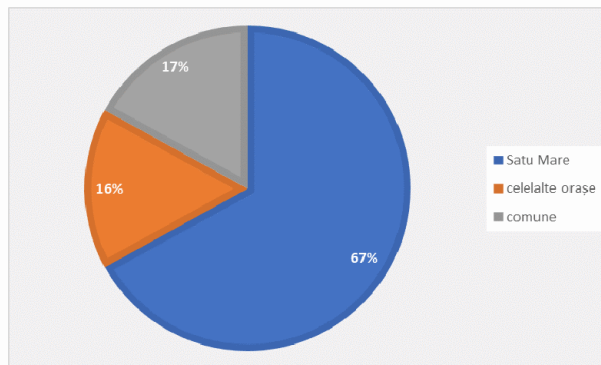
Figura 9.7. Numărul persoane ce revin unui medic la nivel de UAT.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

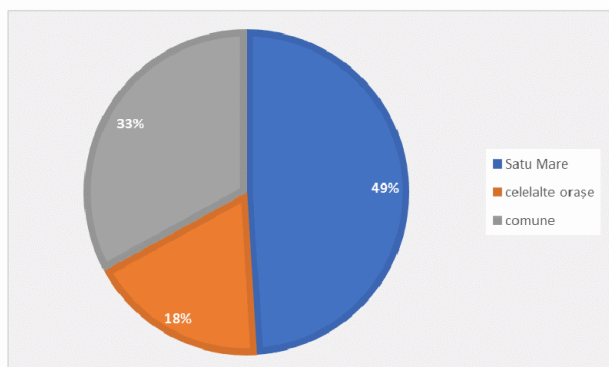
Principala problemă cu care se confruntă în prezent sistemul sanitar din județ este deficitul de medici de familie, care se observă atât în mediul urban, cât și în cel rural. Deși legislația permite medicilor de familie să-și deschidă puncte de lucru în alte comune de pe o rază de 15 km față de cabinetul principal, interesul este redus pentru că aceștia au deja un număr mare de pacienți înscriși. Totuși, cea mai gravă situație este cea a celor 14 comune care nu au nici un cabinet medical de familie și care sunt relativ grupate teritorial.

Per ansamblu, cea mai mare solicitare a medicilor de familie a fost constatată în partea de vest (Turulung, Culciu) și nord-vest a județului Satu Mare (Certeze, Negrești-Oaș și Vama). Prin urmare, infrastructura medicală de bază va trebui dezvoltată în sistem public în zonele fără medici de familie sau în zonele unde aceștia sunt suprasolicitați sau se va putea opta pentru politici de încurajare a antreprenoriatului în acest domeniu, pentru atragerea medicilor privați.

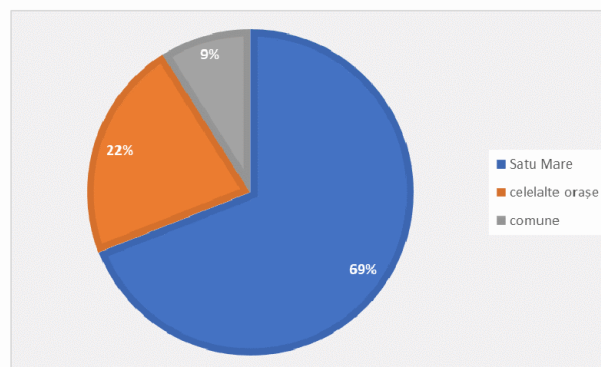
În ceea ce privește serviciile stomatologice, remarcăm faptul că aproximativ 67% din medicii stomatologi sunt concentrați în municipiul Satu Mare, 16% în celelalte orașe din județ (Carei, Ardud, Livada, Negrești-Oaș și Tășnad), diferența de 17% fiind regăsită în restul localităților din județ, aceeași situație se regăsește și în rândul farmaciștilor și personalului sanitar mediu (figura 9.8 (a)).

(a)

(b)

(c)

Figura 9.8. Situația personalului medical: stomatologi – (a), farmaciști – (b), personal sanitar mediu – (c) în județul Satu Mare. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

În ceea ce privește personalul medical, municipiul Satu Mare beneficiază de prezența studiilor universitare private ale Universității Vasile Goldiș din Arad, Filiala Satu Mare, dar fără specializări în medicină pentru studii universitare. Specializările oferite de Școala Postliceală “Vasile Goldiș” sunt asistent medical generalist și asistent medical de farmacie cu o durată de 3 ani. Astfel, spacializarea cadrelor medicale este limitată la nivelul județului, cele mai apropiate oportunități pentru studiile universitare fiind oferite de Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.

În cadrul județului Satu Mare, s-a desfășurat un proiect transfrontalier pentru formarea personalului medical realizat de UAT Ardud în parteneriat cu Asociația CREST și Primăria Napkor din Ungaria “PrimCare RO-HU – Acces transfrontalier la servicii de urgență și asistență medicală primară de înaltă calitate în comunități mici”. Proiectul este cofinanțat prin Programul Interreg V-A România-Ungaria, Prioritatea PA4-Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății (Cooperarea în domeniul sănătății și prevenției bolilor), Obiectiv specific 4.1 Servicii medicale preventive și curative, în zonă eligibilă, îmbunătățite.

Raportul Național privind Starea de Sănătate a Populației în anul 2019, elaborat de Ministerul Sănătății, identifică următoarele situații în județul Satu Mare:

- Diferența dintre speranța de viață la genul masculin și genul feminin este de 7,53 ani în județul Satu Mare (speranța de viață 70,36 ani pentru masculin și 77,89 ani

pentru feminin), regăsindu-se astfel între județele cu o situație nefavorabilă dată de diferențele mari între sexe. De asemenea, diferența dintre speranța de viață înregistrată în mediul rural și cel urban este de 2,74 de ani.

- Creșteri ale ratei mortalității standardizate în 2019 față de 2018 în Satu Mare (9,1‰) și în alte 4 județe ale țării.
- Printre cele mai mici rate ale prevalenței cazurilor de boli ischemice ale inimii aflate în evidență (3607,2‰), cazurilor de boli cerebro-vasculare (904,7‰).
- Rate mari ale cazurilor noi de diabet zaharat (585,0‰ locuitori) cu o valoare mai mare decât media națională (397,3 ‰ locuitori) înregistrată în 2019, înregistrând totodată și printre cele mai mari creșteri ale ratei prevalenței acestei boli la 100.000 de locuitori (7405,2). Cu toate acestea județul a avut un număr mic de decese cauzate de diabetul zaharat, înregistrând o rată de 0,8 ‰ locuitori).
- În ciuda prevalenței scăzute a cazurilor de cancer de sân la femei, în 2019 s-a înregistrat o creștere a ratei mortalității cauzate de această afecțiune, față de anul precedent cu 9,8, de la 24,2 ‰ femei la 33,9 ‰ femei.
- Cele mai mici rate ale prevalenței bolii pulmonare obstructive cronice (1211,0 ‰ locuitori) în 2019 și cele mai mari scăderi ale ratei incidenței la boala pulmonară obstructivă cronică, cu 72,7, prin reducerea de la 312,2‰ locuitori în 2018 la 239,5 ‰ locuitori în anul 2019 au condus la o rată mică a mortalității în 2019 cauzată de BPOC, de doar 7 ‰ locuitori.

În ansamblu, situația privind sănătatea populației este favorabilă, având în vedere scăderea cu 19,1% a cazurilor de îmbolnăviri înregistrate la nivelul județului în perioada 2016-2020 (figura 9.9).

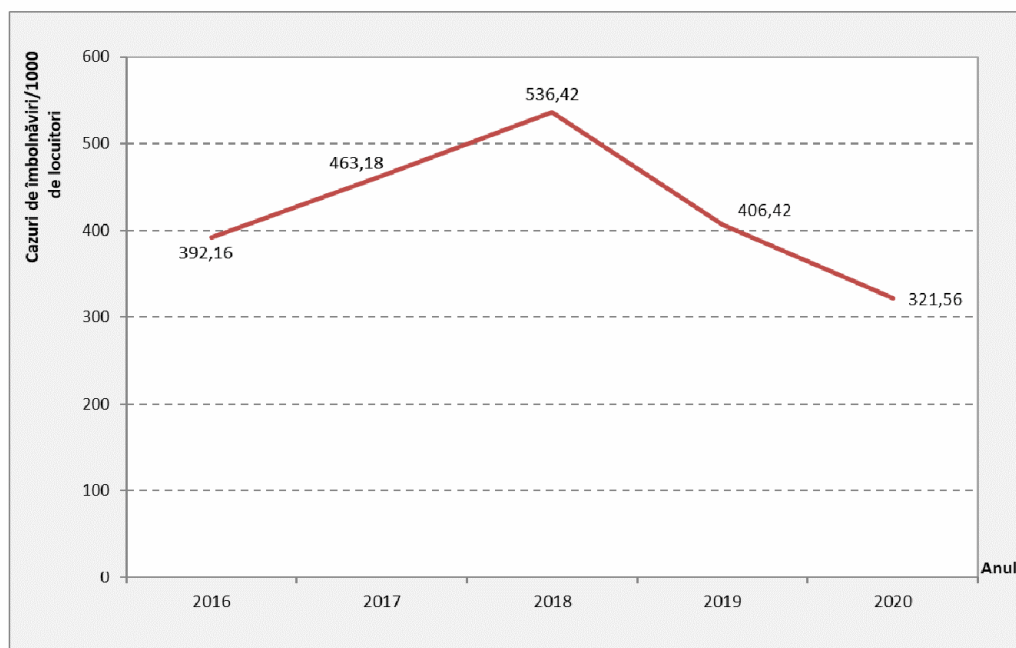

Figura 9.9. Numărul de cazuri de îmbolnăviri/1.000 de locuitori la nivelul județului Satu Mare.

Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Dintre clasele de boli cu incidență mare în rândul populației din județul Satu Mare se remarcă pe primul loc bolile aparatului respirator (24,2%), urmate de bolile aparatului digestiv (12,8%), boli ale sistemului osteo-articulat, mușchilor și țesutului conjunctiv (9,8%) și de bolile aparatului genito-urinar și bolile pielii și țesutului celular subcutanat (7,1%) (figura 9.10).

Primele 7 tipuri de boli înregistrate la nivelul județului totalizează aproximativ 80% din incidența afecțiunilor, în timp ce restul de 12 tipuri de bolile au incidențe mai mici de 4% fiecare.

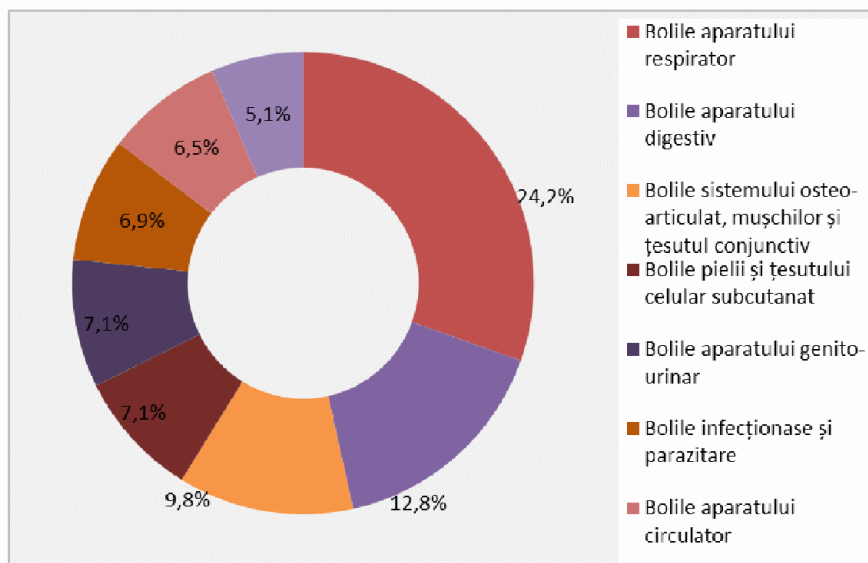

Figura 9.10. Prevalența principalelor boli în județul Satu Mare. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

În anul 2020, numărul tratamentelor și al consultațiilor a scăzut semnificativ față de anii anteriori (figura 9.11), una din cauze fiind reducerea activității medicilor pentru afecțiunilor minore sau a consultațiilor de rutină din cauza situației sanitare generată de pandemia de Covid-19.

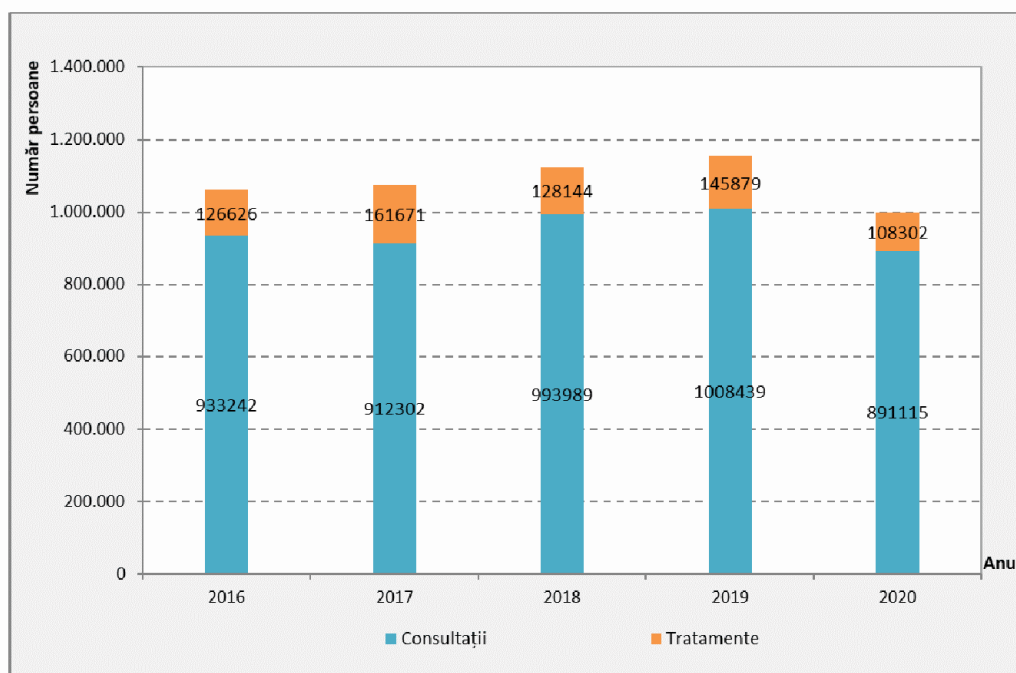

Figura 9.11. Evoluția consultațiilor și tratamentelor în județul Satu Mare. Sursa datelor: INS - Baza de date Tempo Online.

Accesul la serviciile medicale este îngreunat de lipsa de cadre medicale. Numărul de medici pe cap de locuitori este foarte scăzut, atât în comparație cu media de la nivelul Regiunii Nord Vest, cât și în comparație cu media de la nivel național. Din acest motiv, Consiliul Județean Satu Mare, trebuie să aibă în vedere politici publice/ facilități care să încurajeze venirea medicilor în județ.

Distribuția neuniformă a unităților de îngrijire medicală este un alt aspect care trebuie avut în vedere, aceeași tendință, manifestându-se și în distribuția inegală a medicilor, problemele legate de acces fiind amplificate de infrastructura de transport defectuoasă.

Prin proiectul “AVC – Added Value for Cooperation in Stroke Situations” finanțat prin Programul Interreg V-A România-Ungaria (valoarea părții românești de 883.912,2 euro) au fost propuse îmbunătățiri în domeniul îngrijirii sănătății populației din cele două județe implicate în proiect (Satu Mare din România și Szabolcs – Szatmár - Bereg din Ungaria) prin dezvoltarea infrastructurii de sănătate publică. Printre obiectivele specifice importante ale proiectului s-a numărat și înființarea Centrului Stoke și dotarea acestuia cu aparatură modernă de supraveghere și îngrijire a bolnavilor pentru zece paturi din cadrul Secției de Neurologie a Spitalului Județean de Urgență Satu Mare.

În prezent, Județul Satu Mare are în implementare proiectul “Modernizare, extindere și dotare Unitate de Primiri Urgențe din cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare”, care are ca obiective specifice:

- *Extinderea suprafeței utile cu 346,15 m² și modernizarea suprafeței de 1139,8 m² ale UPUSM în vederea asigurării spațiului necesar, a circuitelor medicale solicitate prin acte normative și a condițiilor tehnico-edilitare necesare funcționării sustenabile pentru Unitatea de Primiri Urgențe din cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare;*
- *Asigurarea unui nivel de dotare cu aparatură medicală performantă a Unității de Primiri Urgențe din cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare prin achiziționarea de dotări și echipamente medicale (186 bucăți), în vederea funcționării sustenabile.*

Prin acest proiect UPU se va extinde pe cele două nivele, parter și etajul I. În aceste spații se vor asigura circuitele funcționale în partea de examinare, tratare și supraveghere. Totodată, se va amenaja și o sală pentru computer tomograf. De asemenea, se vor amenaja spații pentru arhivă și o sală de ședințe conform legislației în vigoare. Intervențiile de modernizare vor avea ca obiect asigurarea circuitelor funcționale medicale, modernizarea rețelelor de supraveghere video, anti incendiu, de ventilație și climatizare, etc. Se vor folosi corpuri de iluminat cu consum redus de energie electrică și un sistem de recuperare a energiei termice.

Valoarea totală a proiectului este de 7.792.103,1 lei, din care componenta eligibilă, asigurată prin Programul Operațional Regional 2014-2020, este de 6,802,065,18 Lei.

Menținerea unei populații sănătoase și active mai mult timp are un impact pozitiv asupra productivității și competitivității. Din acest motiv, și coroborat cu analiza datelor statistice,

Consiliul Județean Satu Mare trebuie să aibă în vedere preocuparea permanentă de a identifica noi surse de finanțare, pentru a realiza servicii de înaltă calitate cu tehnologii moderne, astfel încât asigurații să beneficieze în mod egal la actul medical, urmărindu-se astfel eliminarea discrepanțelor între accesul la serviciile medicale în funcție de zona geografică în care persoana locuiește.

9.2. Asistență socială și comunități defavorizate

Structura sistemului de asistență socială

Sistemul de asistență socială este susținut la nivelul județului Satu Mare de serviciile publice deconcentrate în teritoriu ale Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale, respectiv: Agenția Județeană pentru Prestații Sociale Satu Mare, Casa Județeană de Pensii Satu Mare, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Satu Mare (D.G.A.S.P.C. Satu Mare: www.dgaspcsm.ro, instituție aflată în subordinea Consiliului Județean Satu Mare, coordonată metodologic de către Ministerul Muncii și Justiției Sociale), Direcția de Asistență Socială Satu Mare (D.A.S. Satu Mare: www.dassatumare.ro, instituție înființată prin hotărârea Consiliului Local Satu Mare în 2003).

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului a Județului Satu Mare a elaborat Strategia județeană de dezvoltare a serviciilor sociale pentru perioada 2021-2027, document aflat în consultare pe site-ul www.dgaspcsm.ro

Strategia propune crearea unui sistem de servicii sociale la nivelul Județului Satu Mare capabil să asigure dezvoltarea capacităților indivizilor și comunităților pentru soluționarea propriilor nevoi sociale, precum și creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

În demersul de analiză a problematicii sociale și a protecției sociale a grupurilor vulnerabile, la nivelul județului Satu Mare s-au identificat următoarele grupuri vulnerabile: persoane vârstnice dependente, persoane vârstnice în situație de risc, persoane fără adăpost, familii aflate în risc de sărăcie, persoane cu dizabilități, copii cu cerințe educative speciale, copii cu dizabilități fără servicii de sprijin în comunitate, copii cu risc de abandon școlar sau care nu frecventează o formă de învățământ, copiii și tinerii lipsiți de îngrijire și sprijin parental, tineri și persoane adulte cu dizabilități fără servicii de sprijin în comunitate, persoane de etnie romă aflate în situații de risc ridicat, persoane care trăiesc în comunități marginalizate.

Direcția de Asistență Socială asigură activitatea de prevenție și intervenție primară pentru persoanele singure și familiile aflate în dificultate din Municipiul Satu Mare, având ca scop îmbunătățirea calității vieții acelor beneficiari care nu au posibilitatea de a realiza prin mijloace și eforturi proprii un mod normal și decent de viață. DAS Satu Mare are ca domenii de activitate protecția copilului și familiei, protecția persoanelor vârstnice, protecția

persoanelor cu handicap, protecția persoanelor fără adăpost și protecția persoanelor și familiilor cu venituri mici. De asemenea, instituția are ca obiectiv principal instituirea unor programe speciale de integrare socială a persoanelor aflate în stare de risc social pentru:

- persoanele aflate la Centrul Social de Urgență pentru Adulți;
- persoanele marginalizate, în contextul Legii nr. 116/2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării;
- persoanele cu handicap;
- persoanele vârstnice;
- copiii aflați în dificultate.

Direcția de Asistență Socială Satu Mare are încheiate o serie de parteneriate cu organizații nonguvernamentale, cu asociații sau fundații care oferă servicii sociale persoanelor cu nevoi speciale sau persoanelor aflate în situații de risc. Dintre acestea menționăm:

1. *Asociația Stea Satu Mare*, care include:

- “Centrul de zi Stea pentru copii aflați în situație de risc de separare de părinți” pentru prevenirea abandonului și instituționalizării copiilor care se află în situație de risc de separare de familia lor prin asigurarea pe timpul zilei, pe o perioadă determinată, a unor activități de îngrijire, educație nonformală și informală, recreere-socializare, consiliere, dezvoltarea deprinderilor de viață independentă, cât și a unor activități de sprijin, consiliere, educare pentru părinți sau reprezentanții legali, precum și pentru alte persoane care au în îngrijire copii aflați în dificultate. Centru oferă servicii sociale pentru 20 beneficiari.
- “Centrul de zi Stea pentru integrare/reintegrare socială” pentru a susține incluziunea socială a persoanelor marginalizate din Satu Mare prin asigurarea pe timpul zilei, pe o perioadă determinată, a unor activități de educație nonformală și informală, recreere-socializare, consiliere, dezvoltarea deprinderilor de viață independentă și terapie ocupațională în vederea dezvoltării deprinderilor necesare pentru ca acestea să depășească situațiile de dificultate cu care se confruntă. Centru oferă servicii sociale pentru 22 beneficiari.
- “Grădina Stea” – programul de terapie prin horticultură constă în activități zilnice de grup și individuale, consiliere, activități practice de grădinarit, activități educative și recreative ce susțin tinerii aflați în dificultate să lucreze pe obiective individuale de dezvoltare personală. Programul de terapie prin horticultură este realizat cu sprijinul autorităților locale din Satu Mare care pun la dispoziție, gratuit pe 10 ani, terenul cu o suprafață de 1.439 mp pe care s-a înființat Grădina Stea. 22 de persoane beneficiază de acest program.
- Program medico-social ca urmare a multiplelor probleme de sănătate identificate – prin care specialiști consiliază și mediază accesul persoanelor marginalizate către serviciile medicale din comunitate, furnizează medicamente, produse contraceptive, vaccinuri, materiale tehnico-sanitare pentru tratarea

plăgilor și afecțiunilor cutanate apărute cu mare frecvență îndeosebi la beneficiarii fără adăpost. În cadrul programului, persoanele cu boli transmisibile sunt monitorizate și însoțite cu regularitate pentru tratament, astfel prevenindu-se răspândirea unor boli la nivelul comunității locale. În cadrul centrului de zi copiii și tinerii participă cu regularitate la programul de educație pentru sănătate. Aceștia își dezvoltă deprinderi de realizare și menținere a igienei corporale și vestimentare, prevenire a bolilor (inclusiv cele cu transmitere sexuală), prevenire a sarcinilor nedorite, creșcând gradul lor de conștientizare și de informare corectă în domeniul sănătății. Programul are 214 de beneficiari.

2. *Serviciul de Ajutor Maltez* este o asociație non-profit care derulează programe în beneficiul celor aflați în nevoie: vârstnici, bolnavi, persoane cu dizabilități și alte grupuri vulnerabile.

În cadrul asociației centrul de servicii sociale primare “Sfântul Iosif” funcționează ca activitate principală a ONG-ului. Acesta vine în sprijinul copiilor străzii și a celor proveniți din familii cu probleme sociale grave și oferă asistență și sprijin în cadrul diverselor activități educative, de consiliere, de recreere, de dezvoltare a creativității, de igienă, inclusiv distribuire de hrană și activități spirituale. ONG-ul are anual 390 de beneficiari.

3. *Asociația Organizația Caritas a Diecezei Satu Mare* este un ONG înființat în 1990 care își desfășoară activitatea pe raza județelor Satu Mare și Maramureș. Pe baza Hotărârii de Guvern Nr. 795/2004 Organizația Caritas a Diecezei Satu Mare devine organizație de utilitate publică. Organizația oferă sprijin persoanelor aflate în nevoie, fără deosebire de naționalitate, religie, rasă, sex sau convingeri politice. Scopul organizației este îmbunătățirea calității vieții persoanelor nevoiașe și expuse la situații de risc. Cu peste 200 de angajați, organizația este una dintre cele mai mari organizații Caritas din țară și unul din cele mai mari ONG-uri din regiunea de Nord-Vest. Organizația furnizează următoarele tipuri de servicii sociale: servicii sociale destinate copiilor și tinerilor, servicii sociale destinate persoanelor cu dizabilități, servicii sociale destinate persoanelor în vârstă, servicii de îngrijire la domiciliu, servicii sociale de suport și intervenție.

În anul 2020, Organizația Caritas a Diecezei Satu Mare a avut 2.194 de beneficiari dintre care: 556 copii și tineri proveniți din medii defavorizate; 278 de persoane cu dizabilități; 808 vârstnici; 552 persoane care au beneficiat de programe de sprijin și intervenție socială.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului asigură:

- servicii de asistență socială în domeniul protecției copilului;
- servicii de asistență socială în domeniul protecției familiei;
- servicii de asistență socială în domeniul protecției persoanelor singure;
- servicii de asistență socială în domeniul protecției persoanelor vârstnice;

- servicii de asistență socială în domeniul protecției persoanelor cu handicap și a oricăror persoane aflate în dificultate.

La nivelul județului Satu Mare există 58 de furnizori de servicii sociale. Astfel, pe tipuri de furnizori, în județ există 17 primării, 38 ONG-uri și 3 unități de cult acreditate care acordă servicii sociale primare și servicii sociale specializate în 53 de unități (tabelul 9.2).

Tabelul 9.2. Infrastructura socială existentă la nivelul județului Satu Mare.

Sursa datelor: D.G.A.S.P.C. Satu Mare, Raport de activitate anul 2020.

Denumire centru	Instituția în subordinea căreia funcționează	Activitățile desfășurate	Cui se adresează/ locuri disponibile
Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități "O Viață Nouă" Satu Mare	D.G.A.S.P.C. Satu Mare	Servicii de îngrijire și asistență pentru persoanele cu handicap mintal	licențiat pentru un număr de 50 locuri
Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane cu adulte cu dizabilități "Sf. Ana" Satu Mare	D.G.A.S.P.C. Satu Mare	Servicii de îngrijire și asistență pentru persoanele cu handicap mintal	licențiat pentru un număr de 55 locuri
Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități "Cristiana" Carei	D.G.A.S.P.C. Satu Mare	Servicii de găzduire, îngrijire personală, recuperare, integrare/reintegrare profesională	licențiat pentru un număr de 48 locuri
Centrul de îngrijire și asistență socială "Șansa" Satu Mare	D.G.A.S.P.C. Satu Mare	Servicii de îngrijire și asistență socială	licențiat pentru un număr de 150 locuri (se află în proces de restructurare)
Centrul de îngrijire și asistență socială "Alexandru" Carei	D.G.A.S.P.C. Satu Mare	Servicii de îngrijire și asistență socială	licențiat în anul 2020 pentru un număr de 100 locuri (se află în proces de restructurare)
13 Case de tip familial: 7 în mediul urban și 6 în mediul rural	D.G.A.S.P.C. Satu Mare	Servicii de găzduire, integrare socio profesională, servicii de consiliere, orientare școlară și personală	116 beneficiari
Centrul social de urgență pentru adulți - Adăpost de noapte	Direcția de Asistență Socială Satu Mare	Servicii sociale specializate, individualizate, potrivit nevoilor specifice și reale ale fiecărui beneficiar, menite să asigure prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare sau permanente ale situațiilor de risc care au generat marginalizarea sau excluderea socială a persoanelor în cauză	
Centrul creșe în sistem public	Direcția de Asistență Socială Satu Mare	Servicii sociale specializate destinate copiilor	

Denumire centru	Instituția în subordinea căreia funcționează	Activitățile desfășurate	Cui se adresează/ locuri disponibile
Centrul Social "Prichindel"	Direcția de Asistență Socială Satu Mare	Servicii sociale pentru copiii cu vârste între 1 și 4 ani care beneficiază zilnic și în mod gratuit de hrană, consiliere psihologică și de activități recreative specifice vârstei, structurate pentru o dezvoltare cât mai armonioasă	40 locuri
Centrul Social de Servicii Medicale	Direcția de Asistență Socială Satu Mare	Servicii sociale specializate	
Centrul Multifuncțional "Alter - Ego"	Direcția de Asistență Socială Satu Mare	Îngrijirea, supravegherea și educația timpurie în vederea combaterii riscului de exclusiune socială a copiilor și tinerilor, adulților și vârstnicilor	
Centrul de zi pentru vârstnici	Direcția de Asistență Socială Satu Mare	Servicii sociale și medicale specializate	

La nivelul județului Satu Mare în anul 2018 erau 90 de furnizori publici și privați acreditați pentru oferirea serviciilor sociale. La centrele menționate se adaugă și alte servicii sociale oferite de cantinele sociale, asistenți maternali profesioniști (figura 9.12).

HARTA SERVICIILOR SOCIALE DIN JUDEȚUL SATU MARE

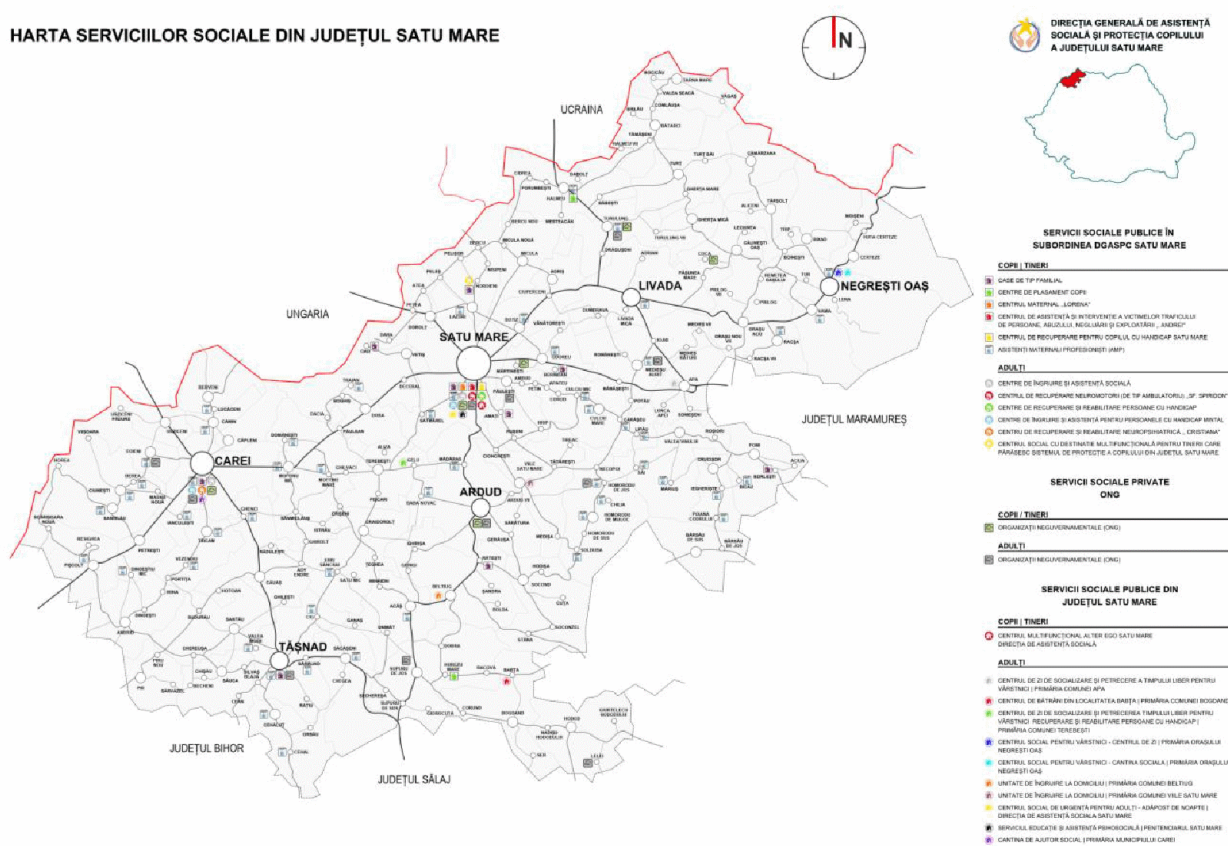

Figura 9.12. Distribuția serviciilor sociale din județul Satu Mare. Sursa: D.G.A.S.P.C. Satu Mare.

În anul 2017 figurau 2 cantine publice și 3 cantine private de ajutor social cu un număr total de 687 de locuri și cu 551 de beneficiari.

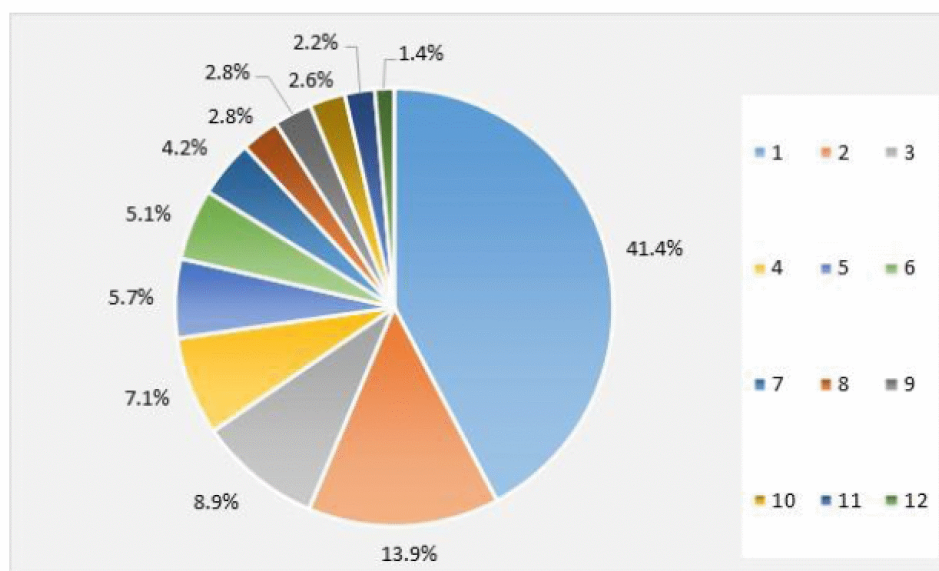
Ultimele date statistice disponibile indicau un număr de 272 de copii înscriși în anul 2013 în creșele publice din Satu Mare.

Dintre beneficiari din case de tip familial cu și fără dizabilități, D.G.A.S.P.C Satu Mare a raportat, în anul 2020, 116 beneficiari din 13 case de tip familial (7 dintre acestea fiind localizate în mediul urban și 6 în mediul rural).

În casele de tip familial aflate în administrarea unor ONG-uri au fost raportați 89 de beneficiari dintre care 80 se aflau în mediul urban în centrele din municipiile Satu Mare și Carei și 9 în mediul rural din Călinești-Oaș.

În 2020, D.G.A.S.P.C a raportat 238 copii aflați în evidența Beneficiarilor Biroului Adopției și Monitorizare Postadopției.

Numărul de cazuri de abuzuri, violență în familie, trafic sau alte situații de urgență a scăzut în anul 2020 (505 victime), față de anul anterior (632 victime în 2019), dar într-o ușoară creștere față de anul 2017 (496 victime). În anul 2020 persoanele abuzate au beneficiat de serviciile sociale oferite de 3 centre și o locuință protejată înființată în anul 2020. Dintre cele 505 victime înregistrate în 2020 cele mai multe cazuri au fost de neglijare (41%) și 70 de mame minore (14%), iar 70% din totalul cazurilor au fost în mediul rural.

1	neglijare	7	abuz emoțional/psihic
2	mame minore	8	cupluri mama-copil gazduite la Centrul Maternal Lorena
3	asistare a minorilor în procesul de audiere în fața organelor de poliție/ parchet	9	violență domestică
4	abuz fizic	10	delictvență juvenilă
5	abuz sexual	11	exploatare prin muncă
6	minore însărcinate	12	repatriere

Figura 9.13. Distribuția victimelor pe tipuri de cazuri înregistrate în 2020.

Sursa datelor: D.G.A.S.P.C. Satu Mare.

În figura de mai sus sunt evidențiate categoriile de abuzuri care acoperă peste 1% din cazuri. În ponderi de sub 1% s-au întâlnit cazuri din categoriile: *tentativă de suicid, consum de substanțe, abandon în maternitate, intoxicare cu substanțe, încetare ordin de restricție, executare sentință judecătorească.*

Din cele 70 de mame minore, în 28,5% din cazuri acestea au vârste cuprinse între 13-14 ani. În majoritate (50) mamele au vârste cuprinse între 15 și 18 ani.

În ceea ce privește beneficiarii de servicii sociale acordate de “Centrul de Asistență și Intervenție a Victimelor Traficului de Persoane, Abuzului, Neglijării și Exploatării Andrei” Satu Mare (copii cu vârsta cuprinsă între 7-18 ani) numărul acestora a scăzut cu aproape 50% în 2020 (58 persoane), față de anul anterior – 109 persoane.

Evoluția numărului total de persoane încadrate cu un grad de handicap a cunoscut o evoluție oscilantă în ultimii 3 ani, având o valoare minimă în 2019 (3.377 persoane), pentru a crește în anul următor cu 47%, păstrându-se totuși mai redus față de valoarea înregistrată în anul 2018 (figura 9.14). În anul 2020 au fost raportate 123 de cazuri noi de persoane încadrate cu grad de handicap.

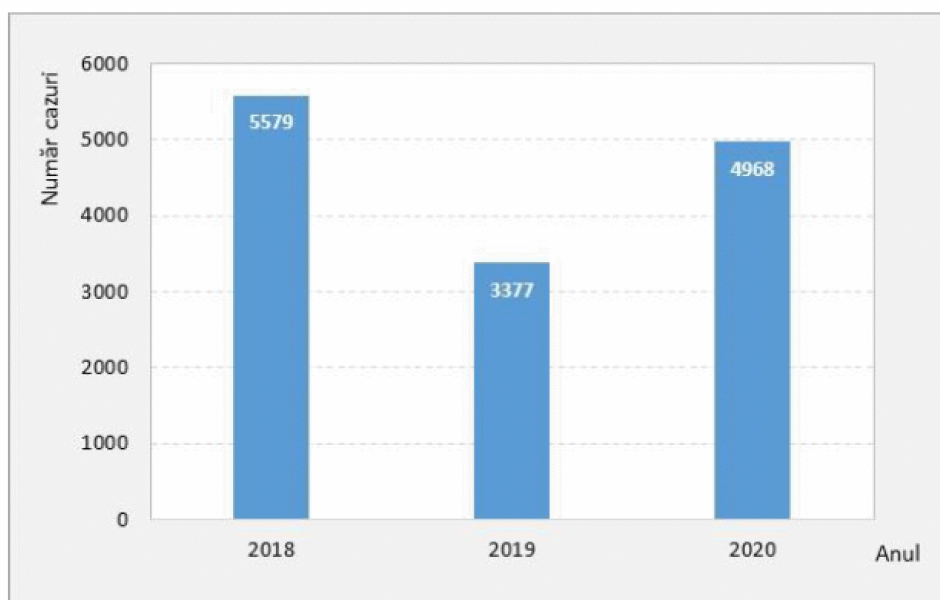

Figura 9.14. Evoluția numărului total de persoane încadrate cu grad de handicap.

Sursa datelor: D.G.A.S.P.C. Satu Mare.

Autoritățile județene, dar și consiliile locale au manifestat preocupări constante în ceea ce privește derularea proiectelor destinate persoanelor cu nevoi speciale, a celor aflate în grupele de risc social sau a copiilor care au nevoie de o formă de protecție socială. Astfel, printre proiectele realizate sau aflate în desfășurare, în ultimii 5 ani, menționăm:

- construcția de locuințe sociale cu 40 de apartamente cu o valoare totală de 2.175.577 lei (2017);
- A.U.R.I.T. – Acțiuni pentru Reducerea numărului de persoane aflate în Risc de excludere prin măsuri integrate în comuna Medieșul Aurit (POCU – valoare 19,947,764.16 lei);

- Servicii Integrate pentru Revigorarea Comunitatii Marginalizate derulat de Primaria comunei Săuca (FGC Activ Grup SRL/Școala Gimnazială Săuca /Asociația Pentru Copii și Tineri "4U") (POCU – valoare 17,924,896.01 lei);
- Reabilitarea și modernizarea Centrului Școlar pentru Educație Inclusivă Satu Mare, implementat de CJ Satu Mare (PNDL I - 1,475,524.45 lei);

În prezent D.G.A.S.P.C. Satu Mare, în calitate de beneficiar, are în implementare proiectul "Închiderea Centrului de plasament al copilului Floare de colț, Halmeu și dezvoltarea de alternative familiale de îngrijire", în valoarea de 5.811.625,94 Lei, finanțat prin POR 2014-2020. Acesta are ca obiectiv construirea, funcționarea și dotarea a 3 case de tip familial pentru un număr de 36 de copii/ tineri în localitățile Halmeu și Tășnad. Totodată, activitățile proiectului includ reabilitarea/ modernizarea și dotarea unui Centru de Zi pentru copii aflați în situație de risc de separare de părinți, în localitatea Halmeu.

De asemenea, D.G.A.S.P.C. Satu Mare este partener în următoarele proiecte:

- "VENUS – Împreună pentru o viață în siguranță!" finanțat prin POCU AP 4/PI 9.ii/OS 4.4 având ca obiectiv îmbunătățirea și dezvoltarea la nivelul fiecărui județ a unei locuințe protejate pentru victimele violenței domestice și a unor grupuri de suport și a unui cabinet de consiliere vocațională în scopul implementării unui program național de protecție a victimelor violenței domestice, precum și derularea unor campanii privind prevenirea și combaterea violenței în familie cu un buget în valoare de 1.137.174,76 lei/partener;
- "TEAM-UP: Progres în calitatea îngrijirii alternative a copiilor" finanțat prin POCU AP4/PI 9.iv/OS 4.5. & 4.14 având ca obiectiv creșterea calității sistemului de asistență socială și a numărului de asistenți maternali la nivelul comunității, prin introducerea de instrumente și proceduri și prin îmbunătățirea nivelului de competențe al profesioniștilor din sistem cu un buget în valoare de 56.353.766,00 lei (buget aferent D.G.A.S.P.C. Satu Mare);
- "Suntem alături de TINE(ri)!" finanțat prin POCU 2014-2020 având ca obiectiv dezvoltarea unor pachete de servicii integrate la nivelul comunității pentru un număr de 52 copii și/sau tineri din municipiul Cluj-Napoca și din Județul Satu Mare, care urmează să părăsească sistemul instituționalizat de protecție a copiilor și/sau care au părăsit sistemul instituționalizat de protecție a copiilor, în vederea asigurării tranziției de la sistemul instituționalizat la servicii la nivelul comunității cu un buget în valoare de 1.669.209,72 lei (buget aferent D.G.A.S.P.C. Satu Mare).

Zone defavorizate

În ultimii ani, România a cunoscut una dintre cele mai rapide creșteri economice din UE. Totuși, ultimul deceniu nu a fost doar o perioadă de prosperitate economică, ci și una de adâncire a disparităților regionale. Beneficiile economice ale integrării europene nu au fost distribuite în mod egal între diversele zone ale țării.

Îmbunătățirea nivelului de trai al populației în zonele care se confruntă cu un cumul de probleme ca rezultat al ocupării precare, al nivelului scăzut de educație, al economiilor

slabe și al dezangajării politice reprezintă nu doar o urgență, ci și un vehicul pentru strategiile de dezvoltare pe termen lung și de creștere a coeziunii sociale.

Conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate, elaborat de Banca Mondială, aproximativ 30% dintre locuitorii din mediul urban al județului Satu Mare trăiesc în urbane dezavantajate (din care cei mai mulți 20,2% se află în zone dezavantajate din perspectiva capitalului uman, iar 1,6% în zone dezavantajate pe locuire și 2,8% din perspectiva ocupării), iar aproape 3,2% în zone urbane marginalizate, care reunesc probleme din toate perspectivele menționate (figura 9.15). Dintre cele 6 așezări urbane, orașele Negrești-Oaș, Livada și Arduș concentrează peste 50% din populația lor în zone dezavantajate pe capital uman. De asemenea, 22% din populația orașului Livada trăiește în zone marginalizate.

În cadrul așezărilor urbane sunt identificate și zone marginalizate cu trăsături specifice în cadrul municipiului Satu Mare (zone de tip ghetou – aproximativ 360 de persoane conform declarației autorităților locale și zone de tip mahala) și a orașului Negrești-Oaș.

Municipiul Satu Mare prin GAL al municipiului Satu Mare implementat de Primăria Municipiului Satu Mare în parteneriat cu Organizația Caritas a Diecezei Satu Mare și OTP Consulting Romania S.R.L. a accesat fonduri europene pentru abordarea problemei marginalizării sociale din 4 zone urbane marginalizate (ZUM) din Municipiul Satu Mare pe baza propunerilor venite din partea reprezentanților comunității, întreprinzători locali, directori de instituții/ organizații locale care să abordeze problemele categoriilor de persoane vulnerabile din punct de vedere economic și social din municipiul Satu Mare. Cele 4 zone urbane marginalizate sunt: ZUM 1 – Ostrovului, ZUM 2 – Crângului, ZUM 3 – Horea, ZUM 4 – Toamnei.

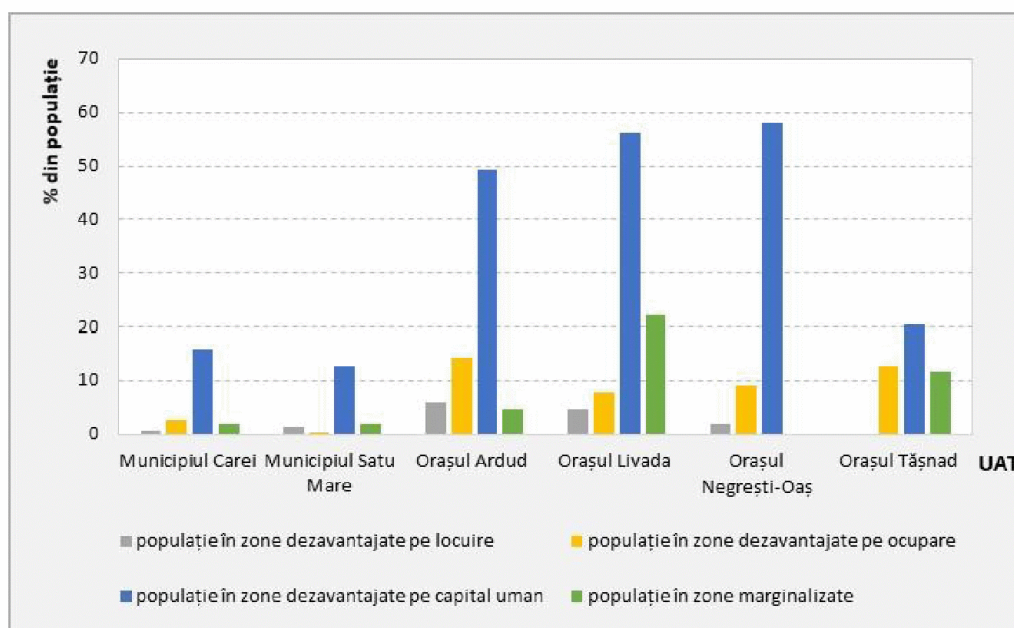

Figura 9.15. Distribuția populației urbane în funcție de tipul ariei de rezidență din Satu Mare.
Sursa datelor: Atlasul Zonelor Urbane Marginalizate.

Județul Satu Mare are întinse regiuni rurale dominate de vechile industrii care se confruntă cu probleme socio-economice, iar conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate au fost identificate 25 de sate cu zone marginalizate, ceea ce înseamnă 11,2% din totalul localităților rurale din județ. Dacă în alte zone din țară există o corelație directă între ponderea populației romi și existența unor zone rurale marginalizate, în județul Satu Mare au fost identificate doar 5 comunități marginalizate cu o pondere mai mare de 20% a romilor (comunele Tiream, Terebești, Socond, Săuca și Acâș), însă aceste date se bazează pe auto-declarare. Din punct de vedere geografic, comunitățile marginalizate sunt localizate în tot județul fără o concentrare într-o anumită regiune.

Atlasul indică faptul că cele mai afectate comune de fenomenul marginalizării severe (peste 24% din populația totală) sunt doar 2 Socond și Craidorolț, în timp ce 9 au o marginalizare medie și 6 peste medie. Același raport include și o evaluare a nivelului de dezvoltare a fiecărui sat din județ (indiferent dacă a fost sau nu nominalizat ca zonă rurală marginalizată), bazat pe un Indice de Dezvoltare Umană Locală (IDUL), care ia în considerare diferite aspecte de ordin demografic, al nivelului de trai, al accesului la locuire și servicii de bază de calitate. Așadar, cea mai mare parte a comunelor (38,8%) au fost încadrate în categoria așezărilor rurale cu o dezvoltare medie-ridică, urmate de categoria celor cu o dezvoltare medie (32%), doar 4,6% având cea mai mică dezvoltare. Cel mai mic procent revine însă categoriei de așezări cu o dezvoltare comprehensivă unde doar 3,2% se încadrează, printre care și orașul Negrești-Oaș.

Tabelul 9.3. Numărul de beneficiari și valorile plătite pentru beneficiile sociale acordate în județul Satu Mare, în anul 2019. Sursa datelor: A.J.P.I.S. Satu Mare.

Tip beneficiu social	Număr beneficiari	Dinamică beneficiari 2019 vs 2018	Sume plătite în 2019 (mil. lei)
Alocație de stat pentru copii	61.741	-1.185	45.430.755
ICC - OUG 111/2010	2.746	41	28.222.598
Stimulent de inserție OUG 111/2010	1.406	-1	5.436.684
Alocatia de plasament-L.272/2004	1.016	-31	4.115.400
Indemnizații și ajutoare OUG 111/2010, art.31, art.32, șamd.→ prot.și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap	144	10	644.605
Indemnizație HIV/SIDA - L.584/2002	49	7	140.417
Ajutor social - L.416/2001	3.092	-475	5.674.876
Alocația pentru susținerea familiei-L.277/2010	3.339	-610	3.625.444
Ajutoare încălzire cu gaze naturale	237	-283	122.935
Ajutoare încălzire cu lemne	482	120	56.606
Ajutoare încălzire cu energie electrică	46	-28	27.758
Indemnizație lunară aferentă concediului de acomodare - L.273/2004	4	-6	38.774